

Brassói Lapok

XL. évtolyam
208 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Csütörtök
1934. évi szeptember 13

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetés oldalon 3 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK FOGARAST!

A halál-kartell

Sokan talán nem is tudják, hogy az elmúlt hétfőn el kellett volna pusztulnia a világnak.

Egészen autentikus jóslatot tettek erre vonatkozólag közzé, azt hiszem, Amerikában és most, huszonnégy órával e valóban világrengető esemény után, semmi jele sincs annak, mintha az emberek egy szikrányit is sajnálnák a felfordulást, elmaradását.

Vajjon mivel magyarázható ez az edzett közöny, ez a fölényes „sag schon“, amivel a világ a maga végét várta? A magyarázat szintén amerikai hírekben található. Odaát most vizsgálja a szenátus a hadfelszerelési ipar intímabb ügyeit és olyan irományokat olvasnak fel e kiváló testület előtt, amelyekből kiténik, hogy egy kis világvégéért mi nem megyünk a szomszédokba és nem várnunk üstökösöket a határos esillagrendszerekből, hanem csinálják ezt a véget nekünk lelkes Zacharoff Basilok itt helyben.

Teljességgel megszoktuk s rendkívül találgatunk, hogy a háború csak azért nem indult meg, mert valamelyik Basilok mostanáig nem volt hirtelen egy kis aprópénzre szüksége, de a most kiderültek alapján beletörődöttünk abba, hogy ez az eset bármely pillanatban bekövetkezhetik, Zulejka, a Basil szívszerelme csak annyit mondjon: Basil, én kinéztem magamnak egy ügyes, kis fölön fityegőt, rádiumból, egyszerű platinafoglatban, olyan cukki és alig kerül százmillió dollárba és Basilnak momentán ne legyen ez a bagatell a zsebében és egyszerre úgy meghalunk mindenféle emberszerű tömegek, mint a patyolat.

Egy kicsit forszíroznak az üzleten, egy kicsit helyenyomintanak a nagyvezérek ambícióiba, egy kicsit stimulálják a sajtók hazafias aggodalmait és felszítják a külpolitikusok felelősségérzetét és abban a nyomban itt a háború. Tiszta merő véletlenség tehát, hogy ez a világ még egy darabban forog, s ha most hétfőn oldalba volna valami üstökös, akkor se történt volna egyéb, mint ami akármelyik pillanatban bekövetkezhetik.

A munkás polgárnak ugyan mindegy, hogy kozmikus, vagy földi gázféleségek segítik-e át a másvilágra, s ha nem jön ki sodrából a Zacharoff Basilok inceselkedéseitől, akkor egy ilyen mégse ennyire pozitív világvége, mint ez a hétfői lett volna egy kis világűrbeli veszedelem a hadiipar tömör földi valósága mellett a mi lelki egyensúlyunkat ki nem zökkenti stabil állapotából.

Egészen megszoktuk, hogy csak véletlenül élünk még ebben a pillanatban és az államok kizárólag azért létesültek, hogy a Zacharoff Basilok üzleteit leadminisztrálják és már azt se érezzük fel-tünőnek, hogy az amerikai vizsgálat észbontó leleplezéseiből az amerikai kormány nem azt a konzekvenciát vonta le, hogy a Zacharoff Basilokat elevenen meg kell nyuzni, hanem ellenkezőleg azt, hogy sürgősen új fegyvereket kell csináltatni az amerikai hadseregnek.

Itt a bizonyosság, hogy akármelyik Basil egy szimpla öngyújtóval felrobbanthatja a világot és akkor mi azon évődünk, hogy hétfőn esetleg ez Basilok nélkül is megtörténhetett volna? Ugyan! Lesz, vagy nem lesz, ki bánja. Az egészről csak egy biztos: ha a legközelebbi hétfőn világvége lesz, ebben az üzletben is benne van a hadfelszerelési ipar.

Mert kartellben van a halállal és az aratás haszna minden körülmények közt közös.

Megható békülési jelenetek után

A nemzeti-parasztpárt egységes álláspontot foglalt el az alapvető kérdésekben

Formailag elintézettnek tekinthető a Maniu-Vajda konfliktus

Maniu ezuttal sem vállalt semmiféle vezetőségi tisztséget

„Bukarest megtette kötelességét, most Kolozsváron van a sor...”

Bukarest, szeptember 12
A nemzeti-parasztpárt végrehajtóbizottságának hétfő délutáni, majd az ezt követő éjszakai ülése végre meghozta a helyzet tisztázását. Maniu és Vajda kibéküléséről természetesen még ma is csak fenntartással lehet beszélni, noha eléggé teatrális külsőségek között ment végbe az a helyenként megható párbeszéd, ami az éjszakai ülésen a párt két erdélyi vezére között folyt le. Viszont az sem tagadható, hogy a két egymással szembeálló tábor ma már nem azzal az elkeseredett harciassággal néz farkasszemre, ahogyan napokkal ezelőtt építették ki hadállásaikat, sőt az is kétségtelen, hogy a kölcsönös kimagyarázkodás után

inkább taktikai, mint elvi természetűek azok az ellentétek, melyek demarkációs vonalat vonnak a párt két erdélyi frakciója között.

Ugyanez a megállapítás alkalmazható Maniunak a pártvezetőséggel való viszonyára is. Am mindezeket túl a bukaresti tanácskozások legnagyobb eredménye az, hogy

a vezetőségnek sikerült elhárítani a kezdetben csaknem biztosnak látszó pártszakadás veszélyét.

S hogy ez így történt, elsősorban Miha-

lache magatartásának köszönhető, aki helyes diplomáciai érzékkel előbb a Maniu és Vajda közötti nézeteltérések tisztázását szorgalmazta s mikor ez megtörtént, csak akkor tüzte napirendre az új vezetőség megválasztásának kérdését. A pártvezér mindvégig a legnagyobb tárgyilagossággal látta el elnöki tisztségét, amivel nagyban hozzájárult a mai nyugalmi helyzet megteremtéséhez.

A viták során kialakult hivatalos álláspontot a következőképpen lehet körvonalazni:

A nemzeti-parasztpárt azon a véleményen van, hogy a kormányzások eddigi rendszerének véget kell vetni. A kormányok gyors, sokszor érthetetlen változása az országnak felbecsülhetetlen anyagi és erkölcsi kárt okoz. Hosszulejárta parlamentek és mozgási szabadságukban nem korlátozott kormányok: ezek a biztosítékai az igazi alkotmányos életnek s ebből következőleg az ország előmenetelének, gazdasági és erkölcsi gyarapodásának. Ebben Maniu, Mihalache, Vajda és Lupu dr. teljesen egy véleményen vannak.

Maniu „gyors és erélyesnek” nevezett taktikáját a pártvezetőség nem tette magáévá. Hasonlóképpen ellene vannak, hogy bizonyos kérdéseket a nagy nyil-

vánosság előtt tárgyaljon és vitasson meg. Mihalache azon a véleményen van, hogy az erőket „láma és dobszó” nélkül kell meggyűjteni és felhasználni, amikor szükség lesz rájuk.

Az értekezlet másik igen jelentős eredményének tekinthetjük Maniu nyilatkozatát, mellyel válaszként ellenfeleinek az utóbbi időben annyit hangoztatott vádjaira.

Maniu határozottan kijelentette, hogy hiva az alkotmányos monarchiának, mindössze azt kívánja, hogy az elv őszintén, minden fenntartás nélkül alkalmazassék.

„Szovjetország szomszédságában — mondta — minden köztársasági kaland Románia halálos ítéletét jelentené.” — Még hozzátette: „Vajda és én, akik már végigéltünk egy forradalmat, tudjuk mit jelent ez, mennyi bajt és szenvedést hozhat az országra...”

A fővárosi lapok kiemelik Mihalache nagy érdemét a súlyosnak látszó konfliktus elsimításában. Az Adevéru így ír:

— Bukarest megtette kötelességét, Mihalache pedig megmentette a pártot, Most, Kolozsváron van a sor, hogy megmentse és biztosítsa Erdély lelki békéjét.

Mihalache enunciólja a párt egységét

MANIU ISMÉT SZÓT KÉR

Az éjszakai ülés 10 órakor kezdődött. Maniu ismét szót kér, hogy elmondja: miért távozott a kormányról 1933-ban és hogyan vélekedett a visszavonulása után alakult Vajda-kormányról.

Külpolitikai okok miatt a párt nem vonulhatott ellenzékké. Szerettem volna, hogy Titulescu vegye át tőlünk a hatalmat, annál is inkább, mivel ezt a kormányt a nemzeti-parasztpárti parlament őszintén támogatta volna. Kitényt azonban, hogy egy ilyen kormányban nincsenek esélyei, mire azt ajánlottam, hogy a párt vonja le a konzekvenciákat és vonuljon ellenzékké.

Ekkor történt, hogy akaratom ellenére megalakult a Vajda kormány.

En ezt a kormányt is támogattam. Külföldi utamról leveleket írtam barátaimnak, kértem őket, hogy Vajdának legyenek mindenben segítségére. Genfi találkozásunk alkalmával Mihalachet igyekeztem rábírni, hogy vállaljon tárcát a kormányban.

„SÁNDOR TESTVÉR” A DERÉK, BÜSZKE EMBER...

— Amikor visszatértem az országba, itt teljesen megváltozott helyzetet találtam. Nyíltan kijelentettem, hogy Vajdának le kell mondania. Vajda azonban nem fogadta meg tanácsomat, tiltakozott feltevéseim ellen s mozgási szabadságot kért. En erre így válaszoltam: „Nincs kifogásom ellene. Maradj tovább is kormányon. En azt hiszem, hogy nem eszelepsz helyesen...”

— Hogy következetes legyek önmagamhoz, lemondtam a pártban viselt tisztségeimről, mert nem vállalhattam tovább az erkölcsi felelősséget.

Maniu ezután hosszasan beszélt Vajda multjáról. Kitér nagy érdemeire, majd a következő szavakkal fordult felé:

— Akarod-e tudni Sándor testvér, hogy miért kellett otthagynod a hatalmat? Megmondom őszintén:

mert nem tudtad megtagadni 42 éves politikai multadat. Annak maradtál

Tessék kivágni és eltenni!

6. sz. SZELVÉNY

a B. L. szeptemberi
regény-ajándékára.

1-15-ig számmal ellátott 15 db szeptemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 szeptember havikötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltatandók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10) Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetést az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

meg, aki négy évtizeddel ezelőtt voltál: derék, büszke ember... Maniu kijelentéseire érdekes jelenet következett, melyet a jelenlevők lélegzetvisszafojtva figyeltek.

KÉSZ VAGYOK BEISMERNI HIBÁMAT

Vajda láthatólag meghatottan tréfás megjegyzést tett Maniu dicséret szavaira. Majd beszélgetni kezdtek. A múlt közös emlékeit elevenítették fel, kitértek ifjúkori harcaikra, a múlt nagy eseményeire, amikor még zavartalan barátság kapcsolta őket egymáshoz.

— Ha hibáztam, — szöjt Maniu — kész vagyok beismerni hibámat. Bizzuk békebírói barátságunk súlyos konfliktusát, melyhez hasonlót a román politika történelme nem ismer.

Vajda megindultan így válaszolt: — Ha tréfásan is beszélünk róla, a mi ügyünk nagy tragédia...

Maniu megismétli: — Valóban nagy tragédia...

Mihalache megállapítja, hogy a Maniu — Vajda ellentétet a történetek után elsimultnak lehet tekinteni. A bizottság tagjai felállva tapsolnak.

A Maniu — Vajda választási meccs eredménye: 2:2

Kétórás vacsoraszünet után 11-kor kezdődött az éjjeli ülés. Maniu Vajdát ajánlotta a párt egyik alelnöki állására. Majd arról beszélt, hogy a méltatlanul mellőzött erdélyieknek igazságot kell szolgáltatni. Ennél a pontnál meglehetősen élénk vita fejlődött ki Maniu és Vajda között.

A párt volt elnöke Vajdán kívül Popovici Mihály, Vlad Aurél, Deleu Viktor, Moldovan Valér, Pop János, Pop Ghita beválasztását javasolta. Maniu javaslatával szemben Vajda Voicu Nitescu és Hatiegan Emil jelölését támogatja.

Mihalache kéri, hogy úgy Vajda, mint Maniu vállalják az alelnöki tiszttséget. Vajda kijelenti, hogy elfogadja az ajánlatot. Maniu udvariasan visszautasítja a felajánlott tiszttséget. Az elnöki tanács egyszerű tagjának akar megmaradni.

Ezután megválasztják az állandó bizottsági tagokat. A névsorban a következők szerepelnek:

Erdély részéről: Deleu Viktor, Voicu Nitescu, Hatiegan Emil és Ghita Pop.

Az okmányokból: Petre Andrei, Armand Calinescu, D. R. Joanitescu, Virgil Potarca és Raducanu Jon.

Főtábornak Madgearu, pénztárosnak Popovici Mihályt választották meg.

Jugoszláv tüntetés Balbó ellen

Spalato, szeptember 12.

A jugoszláv tengerparton tegnap ismét kirobant az olaszgyűlölet. Balbó tábornok, aki jelenleg Tunis kormányzója, szabadságán feleségével és több olasz politikusból, valamint arisztokratából álló társasággal végiglátogatta a dalmát tengerpart városait és üdülőhelyeit. Az előkelő olasz társaság tegnap Spalatóban időzött. A város jugoszláv lakossága szenvedélyes tüntetést rendezett ellene, amire állítólag az szolgáltatott okot, hogy Balbóék kihívóan viselkedtek. Valószínű azonban, hogy a jugoszláv ellenszenv kirobbanását az idézte elő, hogy a város olasz lakossága tüntető szívélyességgel fogadta az olasz vendégeket.

A világ egyévi fegyverkezési számlája: 7.000.000.000 dollár!

Sir Basil Zacharoff titokzatos szerepe a háborúk kulisszái mögött

Érdekes levelek kerülnek nyilvánosságra Zacharoff üzleteiről — Dagad a botrány

London, szeptember 12

Az angol sajtó nagy cikkben foglalkozik a hadiipari vesztegetési affér kínos részleteivel. A Daily Mail nyilvánosságra hozza Sir Basil Zacharoffnak Spearhoz, az Electric Board Company alelnökéhez, volt amerikai tengerészeti államtitkárhoz intézett levelét 1925-ből: „Szigorúan bizalmas. Kedves Mr. Spear. A németek borzalmasan mozgolódnak Spanyolországban. Ha mink nem ragadjuk meg az összes fogantyukat, egy szép napon arra ébredünk, hogy megvetették ott a lábukat. A spanyolországi amerikai követ egy nagyon derék uriember s én azt hiszem, el tudom érni általa, hogy meggyőzi a spanyolokat, miszerint az amerikai kormány és az Electric Board Company a legszorosabb együttműködésben vannak. Azt hiszem nehezebb lesz az angol kormányt megmozgatni hasonló irányban”.

Megállapították, hogy Amerika madridi követe az ilyen irányú jegyzéket megkapta és Zacharoff fáradozásai eredményesek voltak.

Másfél kiló kokaint találtak egy bukaresti parkett-táncos lakásán

Bukarest, szeptember 12.

A sziguranca megbízottai hétfőn letartóztatták Matri Jean parkettáncost. A detektívek Matri lakásán, a házkutatás alkalmával, másfél kiló kokaint találtak.

A vizsgálat során kiderült, hogy Matri egy nemzetközi kábítószer csempészbanda tagjai közé tartozik. A vizsgálat folyik. Több letartóztatás várható.

Hatezer delegátus vett részt a szebeni cigánykongresszuson, amelyre a kormány is elküldte képviselőjét

Nagyszeben, szeptember 12

Most tartották meg Nagyszebenben Románia cigányai országos nagygyűlést. A kongresszuson hetvenkét kiküldött jelent meg az ország különböző részeiből. Résztvevők messzi vidékekről is idevándoroltak, úgyhogy száma majdnem hat-ezeret tett ki.

A kongresszus, mely a cigányok „nemzetiségi mozgalmának jegyében” zajlott le, Carabet metropolitai tanácsos beszédével kezdődött, aki nyilván csendes és barátságos vizek felé igyekezett terelni az

amugyis kormányhűnek mutatkozó országos cigánymozgalmat. A tanácsos kijelentette, hogy ha van is cigány faji kérdés, azt a templom, mármint a görög keleti egyház oldja fel. A cigányok kongresszusát a kormány megbízottja is üdvözölte. A szónokok általában román nyelven folytatták. De elhangzott egy-két cigánynyelven tartott szónoklat is.

A gyűlés jelentősebb szervezeti határozatokat hozott. A sokat hangoztatott cigány függetlenségi mozgalom konkrétan nemzetiségi problémák felvetésében nem nyilvánult meg.

A babona, mint életmentő orvosság

Egy kis ártatlan középkor a kolozsvári járásbíró előtt

Mit kell tenni, ha a halott visszajár, hogy magával vigye azt, aki életében a legkedvesebb volt — Bizonyítékok hiányában felmentette a bíróság a halottgyalázzással vádolt falusiakat

Kolozsvár, szeptember 12.

Az eldugottabb erdélyi községekben vidáman virágzó sötét babona néha — egészen megdöbbentő esetekben — a napfényre kerül s fursán kellemetlen helyzetbe hozza magát a társadalmat és különösen az emberi bűnök felett ítélkezésre hivatott bíróságot.

Egy ilyen egészen példátlan eset került most a kolozsvári járásbíró elé is. A hivatalos eljárás tulajdonképpen annak a csendőrségi jegyzőkönyvnek az alapján indult meg, amelyet Olosutean Samuel vétetett fel, mint panaszt. A felvett jegyzőkönyv hosszú mesét tartalmazott, jogilag azonban rövid volt a lényege:

halottgyalázzás történt és a panaszos a halott unokáját és ennek férjét vádolta meg az undorító bűnnel.

A járásbírósi tárgyaláson aztán a vádlottak és a panaszos össze-vissza vallomásaiból a következő tényállás derülhetett volna ki. Pár hónappal ezelőtt meghalt Középsük községben az öreg Olosutean Gligor, a panaszos

édesapja. A temetésen a halott unokája, Rendes Jánosné elájult. Felmosták és hazavitték, de egészsége többé nem tért vissza, sőt állapota egyre súlyosbodott. Nemrégiben már egészen lemondottak róla, felvette az utolsó kenetet is s bucsuzkodni kezdett férjétől és hozzátartozóitól. Férje nagyon sajnálta, mert jó asszony volt. Teljesíteni szerette volna utolsó akaratát. Meg is kérte, hogy mit tegyen, mert ő mindent megtesz, amit asszonya kíván. A nagybeteg akkor már alig tudott beszélni. Gyenge hangon, el-elfulladva sugta a férje felé: „Az öreggel kellene valamit csinálni...”

Rendes János tudta felesége panaszaiból, hogy az elhunyt öreg „viszi magával a sírba kedves unokáját”. Az asszony sokat álmodott nagyapjával s váltig hajtogatta, hogy „az öreg visszajár a sírból”. Azt is elmondott neki „tudós öregasszonyok”, hogy mi ilyenkor a teendő. Nem habozhatott sokáig, hiszen a feleségéről volt szó. Megkérte két bizalmas barátját, kiment velük éjszaka a temetőbe,

ga folytatta a fegyveripar titkainak vizsgálatát és kitergetését. Nye szenátor, a ki évek óta foglalkozik a fegyverkezési ipar üzleti módszereivel, megjelent a bizottság előtt és felszólította a bizottság tagjait, hogy terjesszék ki vizsgálatukat a nemzetközi fegyverkezési ipar üzleti tevékenységének egész komplexumára. Nye szenátor tudni szeretné, hogy milyen hasznót huztak az amerikai bankok a fegyverkezési cégek szállításából és vizsgálatot követel azoknak a milliárdos szerződéseknél a teljes felderítésére, amelyeket a különböző államok békében és háborúban a hadiipar nagy cégeivel kötöttek. Követeli továbbá, hogy a vizsgálóbizottság a legapróbb részletességgel mélyedjen el az angol és amerikai fegyverkezési cégek üzleti titkaiba és állapítsa meg, milyen kapcsolat állott és áll fenn az európai országok és az Egyesült Államok fegyverkezési között. A szenátor azt állítja, hogy a háború utáni pénzügyi és gazdasági válság dacára az államok ma is évente több mint 7 milliárd dollárt fordítanak fegyverkezésre.

felásták a sirt, lenyirták a halott haját, aztán hasára fektették a koporsóban, le is vetkőztették és „előírás” szerint foghagymát helyeztek el azon a kényes helyen, a melyet a tudós öregasszonyok a mi fogalmaink szerint szabadszájnak, szerintük azonban becsületes őszinteséggel a nevén neveztek.

Aztán leszögezték a koporsót és visszahantolták a sirt.

Rendes Jánosné állapota másnap javult. A javulás egyre tartott, egy hét múlva már fel is kelt s azóta makkegészséges ismét. Lám, — mondották a beavatott falusiak —, mégis csak „a régi orvossága” segített a szegény asszonyon.

Az elhunyt öreg Sámuel nevű fia azonban nem akart behódolni a babonaság előtt, berzenkedett egy darabig s végül is elpanaszolta a dolgot a csendőrnöknek. Így került ki a dolgot a hivatalos hatóságok elé. Közben azonban dolgozott a falusi közvélemény is és alaposan megkínította a „feljelentőt”. Hiszen azok az emberek nem tettek kárt senkinek, csak jót akartak és jót is tettek, mert az asszony meggyógyult! Hát nem fontosabb egy élő asszony, mint a meghalt öreg s különösen akkor, ha a meghalt még makacs is és visszajár kísértelen. A halott nyugodjék s ne zavarja az élőket. Ez a „rég orvossága” a falu titka, nem tartozik az urakra, akik az ilyesmit nem tudják megérteni. Bizony, Olosutean Sámuel rosszat cselekedett, amikor a csendőrnök orrára kötötte a dolgot. Lám, most a törvény elé kell járkálni s tán még meg is büntetik az asszony férjét és segítő társait, akik csak jót cselekedtek.”

Addig beszélt, suttogott, duruzsolt a falusi közvélemény, amíg a fiatal Olosuteannak is „megjött az esze”. Meghátrált. És a járásbíró előtt visszavonta a feljelentést. Nem, nem tudja, ő biztosan csak hallotta, hogy így történt. Mendemonda az egész, bizonyosan. És a bíróság? A bíróság világosan látta a helyzetet. Elhítte, hogy az, amiről a „mendemonda szól”, valóság lehet. A halottgyalázzás pedig hivatalból üldözendő cselekmény. A feljelentő azonban visszavonta a feljelentést, sőt a csendőrségen tett vallomását is, tehát most bizonyítani kellene, ki kellene hantolni az öreg holttestét és megvizsgáltatni. Vajon van-e értelme és haszna ennek? Nem helyesebb-e a falusi közvélemény, amely előtt a feljelentő is meghódolt?

A halott pihenjen, az élők pedig éljenek nyugodtan s a falu is térjen napirendre a dolgot fölött, hiszen tulajdonképpen nem történt semmi olyan, ami valakinek iskárára lett volna.

A vádlottakat, bizonyítékok hiányában, felmentették.

Nincs kolerajárvány Hivatalos jelentés a konstancai megbetegedésekről

Bukarest, szeptember 12.

Az egészségügyi minisztérium, a konstancai állítólagos kolerajárvány ügyében a következő hivatalos nyilatkozatot adta ki: Az országban sehol, semmiféle kolera-megbetegedés nem fordult elő. A Mamaia mellett táborozó 2-es számú tüzérezredben pusztító betegség nem kolera volt, hanem súlyos lefolyású bélméregzés. Valamennyi vizsgálat a kolera-bacillussal teljes hiányát mutatta ki.

Zárt tanácsülésen

Kimondták a Szovjetszövetségnek a Népszövetségbe állandó tanácsstagnaként való felvételét

Portugália és Argentina tartózkodott a szavazástól, míg a többi tanácsstagn egyhangulag hozta meg a határozatot. A Szovjet felvételének már csak a formai része van hátra — Nagy vetélkedés a tanácsbeli helyekért

Ülésezik a népszövetségi közgyűlés is

Genf, szeptember 12.

A Népszövetség 15. közgyűlésének hét-
fő délelőtti ünnepélyes megnyitása után a tanácsstagnok magánjellegű tanácskozásokon mindenkifölött a Szovjetszövetség meghívásának a kérdésével foglalkoztak, hogy az ülészaknak ezt a legkimagaslóbb, legjelentősebb eseményét kellőképpen előkészítsék. Az ülészakon képviselt 54 állam közül 40-nek a képviselői egyet-
értettek abban, miszerint közös meghívást kell intézni a Szovjetszövetséghez, hogy jelöltesse magát a Népszövetségbe való felvételre.

A tanács este tartott zárt ülésén

a tagok egyhangulag megállapodtak a Szovjetszövetség felvételében, sőt abban is, hogy az új tagállamot állandó tanácsstagnági hely illeti meg.

Beck lengyel külügyminiszter bejelentet-

te, hogy meg fogja szavazni nemcsak a Szovjetszövetség felvételét hanem állandó tanácsstagnági helyét is. Barthou meleg szavakkal köszönte meg Beck közlését. Simon angol és Benes csehszlovák külügyminiszter felszólalása után kimondták, hogy a felvételi eljárás részletkérdéseit magántárgyalásokon tisztázzák, mégpedig még a keddi nap folyamán. Az ülés végén Barthou leszögezte, hogy a tanács határozata most már végleges arra nézve, hogy ajánlani fogja a közgyűlésnek a Szovjetszövetség felvételét és számára állandó tanácsstagnág megszavazását.

Portugália és Argentina képviselője a titkos tanácsülésen tartózkodott a szavazástól s így

sikerült elérni az egyhangú állásfoglalást.

A lengyel külügyminiszter azért állott el

eddig fenntartásaitól, mert egyrészt biztosítékot kapott Moszkvától, hogy a Szovjetszövetség és Lengyelország között érvényben levő szerződések érintetlenek maradnak s hogy a szovjet-kormány sem veti fel a Népszövetségben a kisebbségi kérdést, másrészt pedig Barthou kijelentésére helyezte az állandó népszövetségi tanácsstagnágot Lengyelországnak is.

A KÖZGYŰLÉS MÁSODIK ÜLÉSE

A népszövetségi közgyűlés hétfőn este fél 6 órai kezdettel megtartotta már második ülését is. Sandler svéd külügyminiszter elnökölt, akit a délelőtti ülésen 49 szavazattal mindössze 3 ellenében választottak meg a közgyűlés elnökévé. Az esti ülésen alelnökké Angila, Olasz- és Franciaország, valamint Ausztria, India és Jugoszlávia képviselőit választották

meg. Ezután Sandler elnök bejelentette, hogy a megüresedő tanácsstagnágok betöltésének a határnapja szeptember 17-ike. Ezután közölte a közgyűléssel, hogy Eckhardt magyar kiküldöttől levelet kapott, amelyben kéri, hogy a Népszövetségnek a tizenegyedik közgyűlés óta kifejtett tevékenységéről szóló főtávkári jelentésnek azt a részét, amely a kisebbségi ügyekkel foglalkozik, utalják a politikai bizottság elé.

A közgyűlés harmadik ülését ezután kedd délután 4 órára üzték ki.

Itt említjük meg, hogy Kína és Spanyolország kormánya kerést intézett a közgyűléshez, kivételesen újítsák meg lejártó tanácsstagnágukat. A két kerést először a tanács tárgyalja le.

PÉNZÜGYI JAVULÁST ALLAPIT MEG MAGYARORSZÁGON A NÉPSZÖVETSÉG

A Népszövetség főtávkársága a közgyűlés alkalmából közzétette a pénzügyi bizottságnak Magyarországról szóló jelentését. Eszerint a múlt pénzügyi évben tapasztalt javulás az idén is folytatódott s a 88 millió pengős államháztartási deficit ezévben 58 millióra csökkent. A folyó költségvetési év első két hónapja ugyanilyenfoku javulást mutat. A népszövetségi biztos jelentése szerint a külkereskedelmi fellendülés elsősorban a kliring-egyezményeknek köszönhető, megjegyzendő azonban, hogy ezek belföldön magasan tartják az árakat, minek következtében nem segítik elő megfelelően az állandó fejlődést. Tekintettel erre, csupán kisegítő eszközként alkalmazhatók.

— Szívbetegnek és érrelmeszesedésben szenvedőknek reggel éhgyomorral egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürülést biztosít, a gyomor és a belek működését elősegíti s az emésztés renyhességét csakhamar megszünteti.

A Morro Castle halott kapitánya elégett a ravatalon

Felrobbant a zátonyra került égő hajóroncs Fantasztikus vádak és öllevések a luxushajó pusztulásának okairól

Newyork, szeptember 12.

Az amerikai közvélemény, amely minden borzalom és szenzáció iránt is „amerikai méretekben” érdeklődik, még mindig nem lát tisztán a Morro Castle pusztulásának ügyében. A hajótársaság érthető okokból szépíteni igyekszik a szörnyű katasztrófa méreteit. A társaság legújabb kiadott jelentése szerint

117 holttestet találtak meg. Egy részük tűzhalált halt, másrésztük vízbefulladt. Ezenkívül 16 utasnak nyoma veszett. A hajótársaság szerint tehát csak 133 lenne az áldozatok száma.

Ha az első jelentések talán túlozták is a katasztrófánál elpusztultak számát, még is azt hiszik, hogy a kiadott jelentés adatai nem felelnek meg a valóságnak. Általános a vélemény, hogy a gyönyörű hajó pusztulása sokkal több áldozatot követelt.

Eddig mindössze 81 holttest személyazonosságát tudták megállapítani.

A hajóroncs, amely 150 méternyire a parttól zátonyon megfeneklett, óriás máglyaként lángolt. Tűzoltóhajók közelítették meg és a hatalmas vízsugarak, megfeszített munkával, annyira megfékeztek a tüzet, hogy hozzákezdhetek a fedélzet átkutatásához.

A tűzoltók bejárták a fedélzetet és az alatta levő két kabinemeletet. A raktárhelyiségekben, a gépteremben azonban még mindig olyan erővel dühöngött a tűz, hogy gondolni sem lehetett a megközelítésre.

A tűzoltók több felismerhetetlenségig megszenesedett holttestet találtak.

Mindegyiken látszott a halálküzdelem. Egy nő mentőöppel a derekán a tengerbe akarta vetni magát a kabinablakon keresztül, mikor ruhájába kaptak a lángok. Alaktalan szentömegégett.

Ismeretes, hogy a hajót ért szerencsétlenség előtt hat órával meghalt a Morro Castle parancsnoka, Wilmott kapitány. Megszenesedett holttestét megtalálták

kabinjában, ahol előzetesen felrapatalozták.

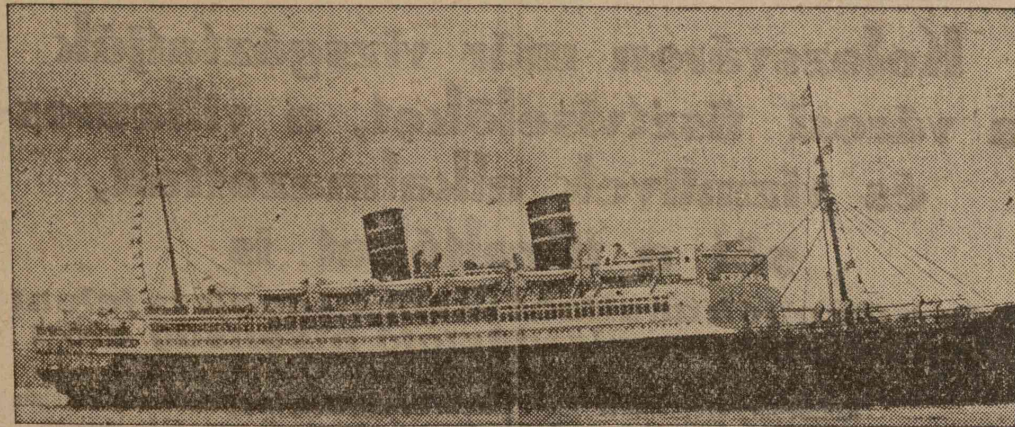
A Morro Castle izzó vázát a tengerészeti hatóságok fel akarták robbantani, miután partravontatása reménytelennek látszott. A nehéz hajótest ugyanis teljesen belesüllyedt a homokzátonyba. A robbantást az átkutatás után akarták végrehaj-

indítottak annak kiderítésére, hogy megfelel-e a valóságnak, hogy havannai sztrájkoló dokkmunkások gyújtották volna fel bosszúból a hajót.

Az amerikai sajtóban a merénylet gyanúja egyre erősödik és hangoztatják, nincs kizárva, hogy a sztrájkoló dokkmunkások néhány embere mint utas szállott volna hajóra és csomagjában csempészte volna fel a gyújtó anyagot. A hajótársaság óráként ad ki jelentést és nyilatkozatot. A legutolsó nyilatkozatban azt hangoztatják, hogy ha merénylet történt, azt nem követhették el matrózok, mert a megmenekült utasok egybehangzó vallomása alapján megállapítható, hogy a tűz az utasok osztályán, a könyvtárteremben keletkezett. Oda pedig matróznak nem volt belépése.

Wilmott kapitány hozzátartozói to-

A HALALHAJÓ

Morro Castle, amerikai luxuszőz, amely az amerikai partok közelében borzalmas tűzvész áldozatául esett.

tani, de nem került sor rá.

A hajóroncsra hatalmas robajjal robbanás történt. A tűz, ugylátszik, a benzín és olajtartályokig terjedt. A hajótest két részre szakadt. Hátborzongató tűzijáték következett. Toronymagasságra csapódtak fel a zsarátnokok és valószínűs szikraeső zuhogott alá.

A robbanás nagy izgalmat keltett a parton naphosszat álldogáló tömeg sorai között. Az a hír terjedt el ugyanis, hogy a tűzoltók közül is többen odavesztek. A hivatalos jelentés szerint azonban a robbanásnál már nem tartózkodott ember a hajó fedélzetén.

A robbanás ereje egy férfi holttestét vetette ki a partra.

A kubai hatóságok erélyes vizsgálatot

vábbra is hangoztatják gyanújukat, hogy a hajó parancsnokát megmérgezték, hogy a keletkezett zürzavarban könnyebben végezhessek el gyújtogató munkájukat.

Wilmott kapitány — mondják a hozzátartozók különös előzettel — mindig is félt a matrózok merényletétől.

Worms elsőosztályos, aki a kapitány halála után átvette a parancsnokságot, vallomásaiban kijelentette, hogy azért adott parancsot csak husz perc múlva az utasok felköltésére és a menekülés megkezdésére, mert remélte, hogy elfojtják a tüzet és nem akart felesleges pánikot keltetni.

A vizsgálóbizottság elnöke névtelen táviratot kapott, melyben felhívják a figyel-

mét, hogy

a hajótársaság a Morro Castlen minden utra más legénységet szerződtelett.

A betanulatlan legénység elvesztette a fejét a menekülésnél és csak saját bőrének megmentésére gondolt. Ebben az irányban is megindult a vizsgálat.

Az égő hajó a tűz idején 13 kilométerre volt a parttól. Az utasok közül két házaspár vágott neki a viharos tengernek, hogy megkíséreljék a lehetetlent, a partrajutást.

Az egyik házaspár fej fej mellett uszva el is érte a szárazföldet és velük tartott a másik asszony is, akinek a férje a parttól mindössze száz méterre göröcsöt kapott és a hullámokba ocszolt.

Csak ez a három ember menekült meg uszva.

Az amerikai lapok az általános gyászos hangulatban is elismerésüket fejezik ki a bámulatos sportteljesítmény felett és nem tagadják büszke örömeiket, hogy a három megmenekült ilyen pompás példáját mutatta az amerikai kisportoltságnak.

A „SANTA RICA” IS KIGYULLADT

Vasárnap délután újabb hajótűz volt. A Valparaisóból 55 utassal és 70 matrózzal kifutó „Santa Rica” fedélzetén tűz támadt. Idejében észrevették és eloltották. A hivatalos jelentés szerint emberéletben nem esett kár. Az újabb hajótűz nagy riadalmat keltett.

Földrengés Algirban

Páris, szeptember 12.

Algirban az elmúlt éjjel különböző helyeken heves földrengés pusztított, minek következtében a fővárosban harminc ház romba dőlt. Attafs városban a posta, valamint a rendőrség és csendőrség épülete erősen megrongálódott. Cherecheil, ugyszintén Catnot helység lakossága rémületében kimenekült a házakból.

A Saar-vidék kormánybiztosa Genfben

Genf, szeptember 12.

A Saar-vidék népszövetségi kormánybizottságának angol elnöke, Knox, tegnap este Genfben érkezett, hogy jelen legyen a kormánybizottság jelentésének a tárgyalásán.

FÉNYES SAMU AZT ÜZENTE...

Brassó, szeptember 12.

Pár nappal ezelőtt cikket írtunk arról a pergőtűzről, amelyet a bukaresti román lapok ellenünk indítottak. Ráműtattunk, hogy ezeket a tervszerű rohamokat azonos helyekről irányítják és bukaresti információk alapján feltártuk azokat a becselteni intenciókat is, amelyeknek a bukaresti redakciók, sokszor — elismerjük — jóhiszeműen szolgálatába léptek.

A román háta mögé húzó magyar brigantik terve az volt, hogy a különböző lapokban elhelyezett ortvadásokkal az egységes román közvélemény látszatát szervoizzák egy olyan elképzelt intézkedés alá, amely a mi törvénytelen legálizálásunkat eredményezné. Az ilyen pergőtűszerű uszításokkal könnyű visszhangot is kiváltani a sovíniszta kilengésekre ugyanis erősen preparált csoportokból, amelyek szemében a mi nyílt és becsületes munkánk már ugyanis régóta nagy szálla.

Megígértük, hogy ezeket a szörnyű figurákat kiráncigáljuk fedezőkeikből. Az egyik már jelentkezett is, Fényes Samu megszólításával tüntette ki Huszár Emil bukaresti munkatársunkat és rajta keresztül ezt üzenete nekünk: — Mondja meg Brassóban, hogy „dögre teszem őket”.

Nem tehetünk róla, de az egykor kiváló stílusista így fejezte ki magát. Úgy látszik, vannak olyanok, akik az életstílussal együtt a kifejezés stílusában is romlanak.

Fényes Samu tehát kilépett a háta mögül és jelentkezett. Nem szégyeli magát. Nem óvatos még azok felé sem, akikre ez az elbizakodottság talán kompromittáló is lehet. Fényes Samu bevallja, hogy meggyőződése szerint módjában áll „dögre tenni” minket.

Mit válaszoljunk rá? Nagy kedvünk volna egyszerűen megfordítani az ő szavait, többszámúba helyezvén az igét, debát a dolog nem ilyen egyszerű. Kissé ijesztő jelentősége van annak, hogy Fényes Samu máról-holnapra ilyen faktorrá nőhet ki magát, hogy üzen nekünk. Fenyegyet.

Válaszul egyelőre megelégszünk azzal a cikkel, amelyet Markovics Rodion, a kiváló író és publicista a Temesvári Hírlapban írt. Lásd a mi olvasóink is, hogy kikkel kell nekünk hadakozni.

A Markovics cikkének előzménye az, hogy Fényes ur közleményt helyezett el az Univerzálban, amelyben bejelenté, hogy Ferenczy Györggyel együtt megalakította a Magyar Antirevizions Ligát és ehhez Markovics is lecsatlakozott. Miután ehhez a lecsatlakozáshoz elfelejtették a Markovics hozzájárulását is kikérni, kiváló kollégánk először táviratilag tiltakozott az Univerzálnál, majd megírta lapjában ezt a cikket:

KIKÉREM MAGAMNAK!

Írta: Markovics Rodion

Irom jelen levelemtől méltó felháborodásomban és végsőkig felindult lélek elkeseredésével és dühével Kurucz Feja-Fényesnek, agg tarhásnak s végelegyengült erőtlenségnek, aki most szutokban és gyalázásban utazik szerte az országban. Ha másféle nincs is, de szájjaladéka még van az öregnek és az egykori kuruc harcos most ez egyetlen megmaradt fegyverével támad a magyar újságokra, a magyar újságírókra, e kegyetlen és izléstelen és tisztátalan fegyverével akar pusztítani és rombolni. Amilyen szelíd és türelmes, értő és megértő vagyok, amennyire fáj nekem minden sebész, bárkinek, bárhol vérzik, amennyire kimélni tudom és szeretni tudom a legtávolabbi embertársamat, éppen annyira feltornosul megvetésem taraja e pillanatban, éppen annyira rugni szeretném a tiszteletet nem érdemlő vén szószátyárt, aki most már nem csak kellemetlen, hanem türelhetetlen is szenilis kappanságában.

Emlékezzünk nem is olyan régiekről, mikor megjelent városunkban is megejtő ősz szakállal, melyet soha nem volt szándékunkban megráncigálni. Akkor összes műveivel tarhált és nem látszott méregnek esdeklő szava, melylyel ugynevezett jó tippeteket kunyorált a szerkesztőségekben. Azt hittük, soha nem fog más portékát árulni, más portékát vevőre sózni, de reményeinkben csalódtunk, a nagyközönségben csak mérsékeltlen volt vételi hajlam elméműveivel szemben. Azzal szédítette tehát az illetékes köröket Fényes, hogy neki a romániai magyar tömegekben erős gyökerei vannak s ezeket a gyökereket mérsékelt, vagy akár szabott áron tudja szállítani. Összegyűjtött, aszott enbörébe kötött gyűlöletet becsátotta áruba és terjeszti országsteretést a tarhások nesztora, miközben nem feledkezik meg arról, hogy nemzetek jelszavával védjeleze portékáját.

Nyilvános népgyűléseken rebegi most átkait reb Menachem Samu és nem hallatszák

az égbe ez az artikulátlan ordítás. Akik pedig itt a földön mégis meghallják, azoknak ime használati utasításunk:

Kinek van szüksége Fényes Samura ebben az országban? Hol az a finom fül, mely az ő zagyvaságaiban összhangot és értelmet fedez fel, kinek kell ez a bántó rikoltás? Halljátok meg románok, e földnek urai: nincs magyar széles e hazában, ki Fényes Samunak egyetlen szaván elindul, nincs igazság, melyet a magyar fül ne hallana hamisságnak, ha azt Fényes Samu hirdeti. Fényes Samura szorúlvajjon a románság egésze, hogy ő hallassa szavát a románság hivatottjai helyett? Van-e a világon feleslegesebb hangzat, mint ennek a Fényesnek lélegzete? Mit akartok ettől az importált gyűlölettel, mit akartok tanulni ettől az irányítóját vesztett agg bárkától?

Nekünk, magyaroknak, ez a véleményünk róla, hogy képzelték, hogy a magyarság hallgat rá, hogy szóba áll vele, hogy egy levegőt szív vele, magyar lapok átkozójával, magyar újságírók gyalázójával? Vigyázat, talán nem ismeritek eléggé, talán ősz szakállára hiteleztek. Vigyázat: lelkiismeretünkre és becsüle-

tünkre fogadjuk, hogy nincs egész Románia magyarságában egyetlen lélek, melyet akár az égi üdvösség ügyének meg tud nyerni; vigyázat, Fényes Samu csak rája a gyökereket, csak sorvasztja, de nem tudja azt mássá varázsolni. Hát kinek kell, ha a románság meg tud lenni nélküle, kinek kell, ha a magyarság kevésbé tiszteletreméltó képével fordul feléje?

Fényes Samu a magyarság körében csak oly pártot alakíthat, melynek ő egyetlen tagja és legfeljebb még Ferenczy Gyurka, akiről elég sértés, ha így, nevével nevezük. Nincsen olyan malaszt, melyet a magyarság az ő kezükből fogadhatna el, nincsen olyan bünbocsánat, nincsen olyan feloldozás, melyet az ő kezükből teremtett magyar közel engedne magához.

Vigyázat, románok, likvidáljátok sürgősen ezt a nyüzsgő véniséget, csak ráfizetni lehet.

Azt pedig végleg és leghatározottabban kikérjük magunknak, hogy nevünkhez sodródjék, hogy hozzánk dörgölődzék, tippje ezuttal befagyott, nem tűrjük, hogy részletre árusítsanak bennünket is.

Általános forradalmi nyugtalanság Spanyolországban

Orgyilkosságokkal dolgoznak a terroristák

Madrid, szeptember 12

Spanyolország több városában erősödik az általános sztrájkmozgalom. Több városban halott áldozatokat követelő összecsapások voltak a forrongó munkások és a karhatalom között.

San-Sebastian város volt szociáldemokrata főnökét orozva meggyilkolták. Pár nappal ezelőtt ismeretlen tettesek meggyilkoltak egy hírhedt fasiszta ve-

zért is. A rendőrség azt hiszi, hogy jól megszervezett bosszuálló maffia működik San-Sebastianban. A maffia leleplezését célzó nyomozás eredménytelen maradt. A San-Sebastiani fasiszta vezérek között pánikhangulat uralkodik, mert a maffia, amint a két utóbbi eset mutatja, nem nagyon ród vissza a gyilkosságoktól sem és mindannyian az életüket féltik.

Börtönt követelnek a fodrászok a kontárok ellen

Lezajlott a marosvásárhelyi fodrászkongresszus, amely a vasárnapi munka mellett döntött

Marosvásárhely, szeptember 12.

Most tartották meg Marosvásárhelyen a romániai fodrászok országos kongresszusukat. A kongresszus határozatai között különösen az érdekes, amely az elszaporodott fodrászkontárokra, akik iparendély nélkül dolgoz-

nak, börtönbüntetés bevezetését kéri.

A gyűlésen a vasárnapi munkaidő rendezéséről is tárgyaltak a fodrászok. A többség a vasárnapi munka mellett döntött. A brassói delegátusok ebben a kérdésben tartózkodtak a szavazástól.

Ujabb nyelvvizsgák a latháron

Kolozsváron már vizsgáztatják a városi tisztviselőket, a villamos- és vízművek alkalmazottait, sőt a tűzoltókat is

Még a tűzoltók analfabéta kocsisának is jelentkeznie kellett a vizsgáztató bizottság előtt

Kolozsvár, szeptember 12.

Kolozsváron nagyon bejötték a nyelvvizsgáztatásokba s most már minden felsőbb utasítás nélkül, szorgalmi feladatok, nyakra-főre vizsgáztatnak le mindenkit, aki a kezük ügyébe esik.

Hétfőn, a délelőtti órákban, híre terjedt a városházán, hogy a kisebbségi tisztviselőknek és alkalmazottaknak kedden délelőtti vizsgára kell állaniuk. Az érdekelteknek nem volt sok idejük a tájékoztatlan riadalomra, mert csakhamar hivatalos értesítést is kaptak. Ez a hivatalos értesítés szűkszavú volt, de azért sokat mondott a számukra. Az volt benne, hogy kedden reggel kilenc órákor jelentkezzenek a vármegyei prefekturán és vigyenek magukkal tintát, tollat és papíros, mert nyelvvizsgára kell állaniuk. Egyébről a hivatalos értesítés nem tartotta szükségesnek tájékoztatni őket.

Kedden reggel kilenc órákor a vármegyházán gyülekezni kezdtek a nyelvvizsgáztatás legújabb „diákjai”. Rövidesen

kiderült ugyanis, hogy nemcsak a néhány városi tisztviselőről van szó, hanem a villamos- és vízművek összes alkalmazottairól, még a szerelőkről és a gépészekről is.

Fél tíz órákor ismét szaporodott a csapat. Megjelentek a tűzoltók s nem maradt el közülük a kocsis sem, noha ő eddig nem sokat törődött a betűvel, mert analfabéta, sem írni, sem olvasni nem tud, a lovakat viszont kitünően kezeli. Egyébként ő volt a legnagyobb töprengésben az összesek közül, mert nem tudta eldönteni, hogy vajjon tintát, tollat és papírosat kell-e vennie neki is a nyelvvizsgáztatásra, vagy nem?

Tíz órákor megjelent a szurkóók között Simu alprefektus és két részre osztotta őket. A tisztviselőket a „kisterembe” utasította, a műszaki személyzetet a „nagyterembe”. Aztán megjelent Dreganu polgármester, Ciura tanár, a Bariju-gimnázium igazgatója, Duca prefektus és még egy nyelvtanár. Ők alkották a vizs-

gáztató bizottságot. A jelentkezőket először személyi adataikról kérdezték ki, sulyt helyezve arra, hogy milyen beosztásban dolgoznak és mennyi ideje vannak alkalmaztatásban jelenlegi munkahelyükön. Azután sor került az írásbelire, a szóbeli vizsgát délután négy órára tűzték ki. Jelenleg a vizsgáztatás még folyik. Eredménye természetesen kiszámíthatatlan, amint hogy kiszámíthatatlanok a következményei is.

A vizsgázók között egyébként egy nyugatító prefektusi nyilatkozat híre kering. E hir szerint a prefektus kijelentette volna, hogy

a vizsgát nem azzal a célzattal rendelték el, hogy kidobják állásaikból azokat, akik nem felelnek meg, hanem csak éppen látni akarják, hogy vajjon mennyit haladtak a kisebbségi alkalmazottak az elmúlt 15 év alatt a román nyelven.

Arra nem kíváncsiak, hogy milyen becsületesen és mennyi szaktudással feleltek meg feladatuknak.

MAROSVÁSÁRHELYEN IS VIZSGÁZTATNAK

Marosvásárhely, szeptember 12.

Marosvásárhelyről érkezett értesítés szerint a belügyminisztériumtól távirati rendelet érkezett

az összes kisebbségi megyei tisztviselőik vizsgáztatására vonatkozólag.

A rendelet, mely a megye kisebbségi tisztviselőit villámcsapásként éri, már szerda reggeli nyolc órára tüzte ki a vizsga idejét.

A vizsgáztató városi és községi kisebbségi tisztviselők száma összesen ötvennyolc. Ebben a számban a jegyzők is bennfoglaltatnak. A tisztviselőkn kívül három szolgabíró is a vizsgapadra kerül. Ezek közül kettő száz és egy magyar.

A szerda reggeli vizsgára kinevezték a vizsgáztató bizottságot is. Annak elnöke Porubski Ferenc vármegyei prefektus, tagja pedig két tanár.

Ugylátszik, hogy a kisebbségi közalkalmazottak ellen országos jellegű vizsgahajszá indul.

Szenzációs aktalopás a londoni pályaudvaron

London, szeptember 12.

A londoni rendőrség az angol külügyminisztérium felkérésére, rejtélyes aktalopás ügyében indított vizsgálatot.

A londoni pályaudvaron ismeretlen tettesek ellopták a népszövetségi munkahivatal áttató vezetőjének fontos és nagyértékű és a háborús készülődésekre vonatkozó diplomáciai iratokkal telt aktatáskáját.

A rendőrség valószínűnek tartja, hogy az iratokat egy jól megszervezett nemzetközi kémiszervezet tagjai lopták el.

Szabadlábra helyezte a törvénytörési vád tanács a tordai pénzhamisítók javarészét

Kolozsvár, szeptember 12.

A kolozsvári törvénytörési vád tanácsa kedden délelőtti döntött a tordai pénzhamisító banda tagjainak további sorsa fölött. Hosszasabb tanácskozás után

a vád tanács csak a főbűnösök harmincnapos vizsgálati fogságát erősítette meg, a többieket, névszerint Hecht Márton kolozsvári ékszerész, Bányai Jenő, Berkovits Dező, Bazsa Lajos, Campianu Vasile és Geizler Károlyt szabadlábra helyezte, miután szó-késüktől, a vád tanács megítélése szerint, nem kell tartani.

Az eljárást természetesen folytatják ellenük is, részben a pénzhamisításban és a hamis érmek terjesztésében való részvétel, részben bűnpártolás címén.

Mindennap új repülőszerecsénytelenség. Dublinból jelentik: Hétfőn délután egy Londonból Dublin felé haladó katonai repülőgép motorja Dublin külvárosa felett felmondta a szolgálatot. A gép rövid ingadozás után lezuhant és felrobbant. A roncsok alól holtan húzták ki a pilótát és a segéd tisztet. A gép harmadik utasa életveszélyes sebesüléseket szenvedett.

HIREK

Baradlai László:

Hulla a sineken

A gyerek szaladt a rendőrhöz:
— Biztos ur, egy ember fekszik a sineken — mondta lelkendezve.
A rendőr elindult. Tempós, lassu lépésekkel. Nem sürgős. A vonat csak félóra múlva jön erre. Addig nyugodtan fekvődhet. Biztosan részeg. Na, majd a rendőrségi fogdában kijózanodik.
A „tett helyén” már több ember állt. Nézték a sinen fekvő embert és vicceltek:

— Biztosan bepálinkázott az öreg.
— Bácsi, jó lesz felkelni, mert fel táln fázni.

— Majd a vonat megmelegíti.
Röhögtek az emberek. Ingyen cirkusz. A moziban fizetni kell, a színházban is. Az állomáson tul szegény emberek laknak. Ritkán van részük ingyen látványosságban. Ki kell azt használni. Az egyik haza is szalasztja a fiát:

— Eredj Péter és mondd anyádnak, hogy jöjjenek hamar. Egy ember van a sineken. Hozza magával Vadász néni is. Péter, az anyja és Vadász néni. A rendőrrel egyszerre érkeznek. Vadász néni, csunya, kiszáradt vénasszony, már messziről kezdi a sápitóást:

— De elromlott a világ... Lám ez az stentelen már szombaton kora délután részeg. Bezzeg az én időmben... Szegény jó boldogult férjem soha sem tett ilyeneket, csak szombat este kezdett inni. Igaz, hogy ivott egyfolytában hétfőn reggelig, de már szombaton délután?... Ilyet még nem is hallottam...

A rendőr leinti a sápitózót. Megjelenik és hivatalos hatalmának teljes suzával rászól a sinen fekvő emberre:

— Stai sus — mondja röviden és szigoruan.

Az ember nem válaszol.
— Mogo inmédiát felkelsz innen — mondja most már magyarul a rendőr.

Az ember hallgat. A rendőr lenyul és megrázza. Az ember nem mozdul. A rendőr most átfordítja. Sápadt arc, két cecukott szem, vértelen ajak. Lehet ötven esztendő. A ruhája kopott, de rendes. A keze hosszú, vékony. Művész kéz.

— Beteg ez — mondja valaki a tömegből.

A rendőr szigoruan néz.
— Ha beteg, menjen a kórházba. A sineken senkinek sincs joga betegnek lenni. Költögetik, rázogatják, beszélnek hozzá. Az ember hallgat. Orvosért senki sem megy. Kültelke ez, tudják, hogy az orvost csak a legvégső esetben hívják. Vadász néni a legokosabb:

— Meg kell hallgatni a szívét.

A szív nem dobog. Most már semmi kétség: az ember a sineken halott. A halál elnémitja a tömeget. A rendőr irásot keres. Egy sor irás sincs a zsebében. A fehérneműjében sincs monogram. Egy névtelen halott ez. Neki már nem fontos a név, de az ember és a társadalom bonyolult kapcsolata még a halál után sem nyugszik meg abban, hogy valaki névtelenül, szabálytalanul, irások nélkül hagyja félbe az életet.

— Telefonálni kell — mondja a rendőr hosszas tüprengés után és elindul.

A halott a sinek mellett fekszik.

A tömeg csendes borzongással nézi. A holttest álla leesett, a szeme nyitva van. Mintha a csendes, tiszta őszi eget nézné. Le kellene takarni. De senki sem hajlandó odaadni a zsebkendőjét. Így hát csak fekszik a halott és merev szemekkel, káissé mintha gunyosan mosolyogna, nézi az ijedelmet, a borzongást és a megilletődést, amelyet megmaradt földi részei okoztak.

Messziről a vonat sipol.

A halottat káissé távolabb huzzák.

Robog a vonat. Kiváncsi utasok nézik a tömeget és majd kiesnek az ablakból, amikor meglátják a holttestet.

Az utolsó kocsiiban egy csokolózó pár.

Ugy belefedeleknek a csókba, hogy nem veszik észre sem a tömeget, sem a halottat, akinek ebben a pillanatban, megmagyarázhatatlanul, de tökéletes instinkcióival leereszkedik a szemhéjja. Becsukta a szemét — ahogy Vadász néni ijedten állapította meg.

A névtelen hulla tökéletes gentleman volt.

Uriember.

Szinte rosszul érzi magát a hullakamarában, ahol két öngyilkos cselédleány ölébe került...

ABLAK

Gene Tunney hírneves boxolóművész, ökölbajnok, pofozófenomén mostantól kezdve tagja a Roosevelt elnök nevezetes és titokzatos agytrösztjének. Egyetemi tanárok, közgazdasági sztárok, világmegváltó tudósok közt ime helyet foglalt az a férfiu is, akinek az agyát nem tudós viták, hanem célszerű horogütések boxolták zsenialissá. Ugy látszik, az agyra csakúgyan kedvező hatással lehet az a triadós masszáz, amit Tunney kapott remek viadalok folyamán és az ököl, amely odacsap, ahol az agy fészkel, ugylátszik, jótékony rázkódtatásokat is produkálhat odabenn. Hallottunk olyan emberről, akivel egy magas létra feldőlt és az így keletkezett súlyos agyrázkódtatásból feleszmélve, egyszerre világgraszoló zenei tehetségeket érzett buzogni magában. Miért ne lehetne hát az is, hogy Gene Tunneyt egyszer úgy vágta kupán valamelyik jótékony Carnera, hogy az obligát csillagok helyett megváltó igazságokat látott szikrázni és attól kezdve már csak a világválság nagy problémáit dögönyözle eredményesen. Ilyen élet- és lélekletani csoda történhetett a Gene Tunney fejében, amit már Roosevelt előtt is észreégett maga Bernhard Sham és ki is nyilatkozta, hogy ő ettől a nagyszerű pofozótól tanult élete folyamán legtöbbet. Nyugodjunk meg tehát abban, hogy a boxbajnoknak helye van az amerikai szellem éltarjának között és reméljük, hogy ha talán a válság méregfogát nem is tudja kiütni, egy pár elméletet agyoncsap, mielőtt azok Athéneként teljes fegyverzelben kipattanhatnának a szakértők jupiteri fejéből.

„Golyó van a fejemben, kérem kioperálni”

— ezzel a kéréssel jelentkezett egy nagyváradi napszámos a kórházban

Nagyvárad, szeptember 12.

A váradi közpórházban ma reggel mosolygós arccal jelentkezett a portásnál Oláh István 65 éves görögöldali napszámos. Oláh közölte, hogy a szájába lött és kérte hogy a golyót vegyék ki a fejéből. A napszámos állításának csak akkor adtak hitelt, amikor az orvosi vizsgálat meg-

állapította, hogy igazat beszélt. A napszámost operációnak vetik alá, hogy eltávolítsák fejéből a golyót.

A golyó úgy került a napszámos fejébe, hogy részegen hazatérve azzal ijesztette feleségét, hogy fejbe lövi magát flóbertjével. A flóbert el is sült, amiután Oláh mosolygva a kórházba sétált.

Nehezen indul a tárgyalás az amerikai sztrájk ügyében

Lehet, hogy a bérfarc még sokáig elhúzódik

Washington, szeptember 12.

Washingtonból érkezett hírek szerint a szövetségi munkások sztrájkbizottsága huszonnégy órával meghosszabbította a döntő bírskódásra vonatkozó ajánlata elfogadásának határidejét. A meghosszabbítás oka az, hogy a munkaadók a munkások ajánlatára még nem válaszoltak.

A közvetítő bizottság a keddi nap folyamán

újból érintkezésbe lép a munkaadók képviselőivel. Ez a találkozás elhatározó jelentőségű a sztrájk további lefolyására. Amennyiben a munkaadók tárgyalásba lépnek a sztrájkolókkal, a munkaszünet hamaros befejezésére lehet kilátás. De valószínűleg ígérekzik az, hogy az elkeseredett sztrájk, mely az amerikai munkásság történelmében eddig a legnagyobb, éppen az ellentétek súlyossága miatt még jelentékenyen elhúzódhatik.

— Meghalt a Rovina-utcai „lámpagyújtás” egyik áldozata. Tudósítónk jelenti Kolozsvárról: Legutóbbi számunkban hírt adtunk arról a megrendítő szerencsétlenségről, amely Daróczy János szegény szabó házában történt. Daróczy anélkül akart petróleumot tölteni az égő lámpába, hogy eloltotta volna előbb. Így akart megtakarítani egy szál gyufát. A kísérlet halál végződött, az olaj meggyulladt, s a terjedő tűz súlyos égési sebeket ejtett rajta, feleségén és kisfián. Az asszony hétfőn bele halt sérüléseibe. Az apa és kisfiu állapota is súlyos.

— Pusztit a sertésvész Szatmármegyében. Szatmárról jelentik: A vármegye egész területén hetek óta pusztító erővel tombol a sertésvész és valósággal megtizedeli a gazdák sertésállományát. A hatósági állatorvosok a sertésvész ellen csak nagy nehézségekkel tudnak védekezni, mert a gazdák nagyrésze nem tesz bejelentési kötelezettségének eleget.

— Szörénymegyei hírek. Dragan Pál 44 éves Ekés községi parasztagdát éjféli körüli az utcán orvul agyonlőtték. A gyilkos golyó a szerencsétlen gazda fejét teljesen szétrozsoltta. A bevezetett rendőri nyomozás megállapította, hogy a gyilkos a gazda Carabás Mihály névű rokona, aki egész este töltött vadászfegyverrel leselkedett áldozatára. A gyilkosság oka a két rokon közötti bonyolult örökösödési per volt. A gyilkost beszállították a lugosi ügyészségre. — A Karánsebes—rescai vasutépítésnél halálos baleset érte Fitt Arhipor munkást. Asás közben hatalmas földtömeg zuhandt rá és agyonnyomta. — Almafá községben Matasescu Zaharia kezében a véletlenül elsült puská halálos sebet ejtett Soşoi Aurélon. A csendőrség az ügyben szigorú vizsgálatot vezetett be. — Brelín község határában Koroboski Julia és Ilona, Lecsea Anna és Turbea Konstantin kocsis egy szekéren át akartak hajtani a megáradt Furluk folyón. Az ár a kocsi magával ragadta és felborította. Koroboski Julia és Ilona, akik nem tudtak uszni, befulladtak a fojyóba. — Jurna János 70 éves, Batta községi gazda házában padlásán felakasztotta magát. Ugyancsak öngyilkosságot követett el Iltescu Dragalina 60 éves golbori asszony. Az

öngyilkosság oka, mindkét esetben, gyógyíthatatlan betegség volt. — Csorba Tihamér mérnök, Csorba István lugosi rádióüzlettulajdonos fia, a Temesvári-utca egyik házában antennát szerelt. A mérnök, miután a tetőt átfurta, a furót létrára mellé állította. Munka közben a létrán megcsuszott és olyan szerencsétlenül esett le, hogy a furó egész hasfalát keresztül szurta. A furót Mircu orvos, aki első segélyt nyújtott, huzta ki a szerencsétlen fiatalember hasából. Később a lugosi kórházban műtétet hajtottak végre rajta. Az orvosok remélik, hogy Csorba mérnököt megmenthetik az életnek.

★ Dr. H. Grünfeld szemorvos és szemoperátor, a bécsi szemklinika volt orvosa, a prágai német szemklinika volt tanársegédje, Cluj, Calea Regele Ferdinand 43—45., rendelőjét megnyitotta.

— Idegrohamában föbelőtte magát a Svábhegyen egy cisztercita paptanár. Budapestről jelentik: Modli Sebő 45 éves bajai cisztercita paptanár a svábhegyi szanatóriumban jelentkezett kezelésre. Nagyfokú idegkimerültséget állapított meg az orvos és teljes pihenést tanácsolt. A paptanár azzal távozott, hogy egyik ismerősét keresi fel és visszatér, hogy megkezdjék a gyógykezelést. A délutáni órákban a Corvin áruház egyik igazgatója a Svábhegy környékén sétált. Nagy megdöbbenésére átlőtt halántéku, véres feji férfit pillantott meg az egyik padon. A kiszállott rendőrség megállapította, hogy Modli Sebő volt. Minden valószínűség szerint idegrohamában, beszámíthatatlan állapotban követte el tettét.

★ Orvosi körökből. Dr. Tischler Henrik v. egyetemi tanársegéd, bel-, bőr- és nemibetegségek szakorvosa, Kolozsvárról Brassóba költözött. Rendel: Str. Titulescu (volt Tehénpia) 6. sz.

— Revolver gyermekkézben. Bukarestből jelentik: A Bukarest melletti Brezaia községben Jonescu Gheorghe 18 éves középiskolás tanuló, játék közben revolverét véletlenül rácsütötte Stan Nicolae kisfiura. A revolvergolyó halálos sebet okozott. A kisfiu kórházba szállítás közben az autóban kiszenvedett. Az akaratán kívül gyilkossá vált diákok a rendőrség tartóztatta.

ÜNNEPÉLYES TEMETÉS EGY CIRKUSZI BOHÓCNAK

Duroro Wladimir, világhírű orosz cirkuszi clown és állatidomító, 72 éves korában meghalt. A kiváló állatpszichológust a Szovjet nagy pompával temették el Moszkvában.

★ Huzella — Általános biológia, 349 oldal, 105 ábrával. Ára 660 lej. Kiadja a Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat. A könyv illyzerű és házagpótló és első ilyen könyv a magyar orvosi irodalomban. Átvezeti az olvasót a szerkesztés legérdekesebb és legfontosabb kérdéseinek. Nemcsak az orvosnak és természetvizsgálónak tett ezzel szolgálatot, hanem tanulságos és élvezetes olvasmányt nyújtott vele minden művelt olvasónak. A kiténő mű kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

— Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás vagy keresztfájás fokozza, az enyhe és igen kellemes természetes „Ferenc József” keserűviz mindig puha, könnyű székürülést és kielégítő emésztést szerez. Híres nőorvosok a legnagyobb elismerés hangján írnak a valódi Ferenc József vizről, mert ez a kritikus életkorban is hosszabb időn át alkalmazható anélkül, hogy szerfelett kedvező hatása csökkenne.

A „munkanélküli” tisztviselő érdekes pöre Temesvár városa ellen

Temesvár, szeptember 12.

Jár-e a „munkanélküli” alkalmazottnak felmondási idő?

Ezt a paradoxul hangzó, elvi jelentőségű kérdést vitatta a napokban a temesvári munkabíróóság. A város minden végkielégítés nélkül szerette volna kitenni a szűrt egyik alkalmazottjának, akit annak idején a munkanélküli segélyalap terhére vett fel. Horváth József állásnélküli magántisztviselő 1932. évben jelentkezett a városnál támogatásért. Az elv az lévén, hogy inkább munkát adni valakinek, mint ellenszolgáltatás nélküli segélyt, Horváthot alkalmazták a városi köztörő telepen. adminisztrációs munkára. Fizetését a munkanélküli segélyalapból utalták ki, egészen 1934. júniusáig, amikor máról-holnapra, minden végkielégítés és felmondási idő nélkül elbocsátották, azzal, hogy már nincs rá szükség. Nem jár neki semmi azért se, mert hiszen csak azért alkalmazták, hogy segítsenek rajta, ugyszólván kegyelemből. Örüljön, hogy eddig dolgozhatott.

Igy a város. Az érvelés ugyan erősen sántit és rossz fényt vet a város szociális gondolkodására. Elvégre Horváth József egy tisztviselő posztját töltötte be, rendesen dolgozott s ha őt nem teszik oda, nyilván mást kellett volna ugyanott dolgoztatni, valószínűleg magasabb javadalmazással, nem kimondott „segélyfizetéssel”.

Horváth ilyenformán perelte a várost. A tárgyaláson érdekes jogi vita fejlődött ki. A város képviselője egyre azt bizonygatta, hogy Horváth nem tekinthető „rendes tisztviselőnek” hiszen járandóságát mindig a munkanélküli alaphól kapta meg. Eppen azért kellett elbocsátani, mert az alap kimerült. Az ülnökök, valamint Oniga bíró, a munkabíróóság elnöke azonban más véleményen voltak s úgy döntöttek, hogy ha valaki két éven át egyhuzamban alkalmazásban volt, annak a helyzete semmiben sem különbözik más tisztviselőkéttől, még ha annak idején mint munkanélkülit vették is fel. Ezen az alapon meg is ítélték neki 3 hónapi végkielégítés címén közel ötezer lejt. Az ítéletet egyhanguan hozták.

Körbe-körbe

Itt körben járnak az emberek. A korzón. Aki egyszer körben járt, mindenkit látott és mindent tud. Tudja hogy:

a kávéház terraszán három asztal mellett ülnek. Egyiknél X. ügyvéd tárgyalja kliensével a holnapi adótárgyalást, 2 pohár sör és egész tányérka cigarettahamu. Nehéz az ügy, de sovány a „kilátás”. Ja, a fiskus fenegyerekek.

A másik asztalnál Y. úl. Feleségével és még valakivel. Vendége van, kihozta egy kis zenét hallgatni. Ezzel a ritka alkalommal élt, de jövő nyárig lerótta a társadalmi kötelezettségét.

Ej, haj! (t. i. jön tányérozni a cigány) nehéz az élet.

A harmadiknál egy félliter bor, víz és hat vendég. A cigány savanyuan húzza az első-táloknak. Mindenkiről tudja, hogy újévi megköszöntésért mit adott. Aszerint hajlong, köszön, talán, talán... ki tudja? Kár, hogy a korzón nem lehet tányérozni. Annak a három asztalnak? Vagy az ingyen publikumnak? Inkább nem. És leteszi hegedűjét a cimbalomra.

Tudja hogy: az a főtéri üzlet már 4 hónapja kiadatlan. Kinek „bót” az ma?

Tudja hogy: A-nak és B-nak megvált az esküvője, C-nak és D-nak kicsi babája van. Kint is van már mindnek a fényképe.

Tudja hogy: a cukrászda lett divattá. Olesőbb, jobb és praktikusabb. Az ember itt is terraszon ülhet. Mindenkit láthat és mindenki láthatja. Egy szelet fagyalt 5 lej (a sör 7-8). A zene ide is jól hallatszik, — ha szól —, de tányérozni nem jönnek. No és — valljuk meg — előkelőbb. Ma és itt. Ahogyan Mici azt a szalmazsálat fogja, ahogyan P-né előkelően szűrösöl, van ebben, valami „elegancia”.

Akármiért is van, de a „tulaj” most tekintett ki az ajtón, kezeit dörzsölve: „Ennek jól megy.”

Közönség van, csak divatba jöjjen valami. Nyenkor a pénz sem számít.

Lám csak: ott van rendes „törzsasztalnál” Z-né is. Mindenki tudja róla, hogy „már nem megy az urának ugy”... Sőt egyesek — persze a jól informált rossz nyelvek — bukásról is beszélnek. De azért kalapja, ruhája, most is legelőkelőbb helyen készül. Az élet mintha semmit sem változott volna. A pénz jön és megy. Valamikor maradt is belőle. Több jött és kevesebb ment. Ma mind elmegy, ami jön. A ruha, a kalap, a cukrászda, az élet volt, a rendes napi kiadás.

Ezt megakasztani nem szabad. Másnak is élni kell.

Es ki tudja, hátha csakugyan ezen mulik a gazdasági válság megoldása: ahol van és amíg van nem tartani vissza a pénzt, hanem élni vele, fogyasztani érte.

Ha nem ül le a divatos cukrászdába, hanem tovább sétál körbe-körbe, tudja, hogy:

melyik bakfisnak ki udvarol. (A már nem bakfisokat ismeri tavalyról.)

Tudja, hogy: kinek jött vendége, kinek érkezett meg az a fia,

kik jöttek meg a nyaralásból, kinek van új ruhája. Ha füle is nyitva és érdekli, amit hall — indiszkréciónélkül — megtudja, kit mi látott, holnapra mit tervez, érdemes-e megnézni a futó filmet.

Es ha nem vigyáz, nagyot lépve egy gödörbe, megtudja, hogy: a város még mindig csak tervezi, de nem javíttatja a járdát.

Mindent megtudhat, mert a fogarasi korzó hangos, eleven, filmhíradója a mindennapi kisvárosi életnek.

Kérdések, mire bárki megadhatja a feleletet

Mit csinál Adám, ha torkán akadt az... alma?

Évát szidja.

*

Mi marad egy minisztert vivő autó után?

Por.

*

Miért áll az a három taxi egész nap a főtéren?

Mert soh' sincs utja.

*

Miért adta be hajtási engedélyét Fogarason 60 százaléka az autótulajdonosoknak?

Az adóért.

Fogaras, a nagy tervek városa

Egy szempontból olyan Fogarás, mint egy bakfis, ki szeretne már nagylány lenni s ezért mindig az kell neki, ami póvéreinek van Fogarás a maga 7500 lakosával csak bakfis a többi városok között, de azért folyton arról álmodik, hogy neki is olyan ruhája legyen, mint nagyobb nővéreinek.

Különleges oka lehet ennek és általános, mert az egymás után következő választott és kinevezett városatyák egyformán beleesnek ebbe a fura nagyzási mániába és fantasztikusabbnál fantasztikusabb tervekkel foglalkoznak, amelyeknek kivitele örök álom marad.

Itt van például a városháza kérdése. A jelenlegi épület még a régi jó „nagy-község” korából való. Megőregedett már. Csaknem 15 éve foglalkozik a város egy új városháza építése tervével. 1925-ben megérett az ügy a tervekészítésre. Kiírták az országos pályázatot, mit egy rajztanár fantasztikus tervével nyert meg. Ez az ur Fogarason aligha járt, mert a városházát égbenyuló havasok lábához tervezi egy Tiroli város-hoz megfelelően, holott a városháza kijelölt helyétől még 20 kilométer van a havasok első dombjáig. De a terv szép és monumentális. Egy 50.000 lakosu városnak bőven megfelelne. A marosvásárhelyi városháza aligha nagyobb. Az építé-

si költség is égiszerű: ugy tizmillió lej (a város kétévi költségvetési összege). Mellékesen a terv ára is arányban van ezzel és csaknem 80.000 ezer lejbe került.

A gyönyörű terv berámázva díszíti a polgármesteri szoba fő falát, már 8 éve. Bizonyára még sok polgármester álmodhatik róla, míg Fogarásnak pénze lesz a megvalósításra.

Egy boldogabb jövő számára épült fel a gőzfürdő is. Szép és nagy. Olyan nagy, hogy elegendő lesz akkor is, ha Fogarás 20 ezer lakosu város lesz. Addig örül a város, ha beveszi az üzemméltóságot. De ha a fürdődik is megmaradnak azon a nagyvárosi színvonalon, ahogy eddig voltak, alighanem ráfizetés lesz belőle.

A piaci árusok bódéi is nagy gondot okoznak. Hova helyezze el a város, hogy esztétikus, higiénikus és praktikus legyen. Erre igazán nincs alkalmasabb hely, mint egy vásárcsarnok. Nyolc piaci bódé van. Építeni kell egy vagy két emeletes, vízvezeték, villanyvilágításos, üvegtetős vásárcsarnokot. Igen! A terv hivatalos formában előkerült és a városatyák egyidőben komolyan foglalkoztak vele.

Volt már szoborterv és szoborügy is. Azon dől meg, hogy a monumentális bronzszobor-tervhez nem kapták meg a

méltó környezetet. De a gyermek nem halt meg, csak alszik.

Senki sem csodálkoznék — azt hiszem — ha ezek után a városmérnöki hivatal asztalán meglátja — mondjuk — két felhőkarcolót, melyek a főut sa-kain amerikai iveléssel üdvözölnék a brassó-szebeni műút autózereit.

Milyen boldogság álmodni a nagyságról!

A valóság ugyan olyan sivár és törpe. A vasutasok áthelyezésével, iskolák leépítésével, katonság csökkentésével, nyomosság növelésével a lakosság csak fogy. A nyár folyamán a munkásság alig kereste meg a mindennapit. Mi lesz a télen, ha munka- és kenyér nélkül lesznek. A 25 kilométeres sebességgel közlekedő vicinális, Brassó-Szeben közelléte, céltudat nélküli gazdaságpolitika, elszegényedő falvak, üzletellen ipari és kereskedelmi élet, mind nem alkalmas körülmény egy város fejlesztésére.

Mikor lesz Fogarásnak álompalotákra pénze, amikor járdáit nem tudja javítani, az állomásra por, vagy sártengeren jut a kocsis, a vágóhidról hasonló uton jön a hus a mézsárszékbe és ezeken kívül ezernyi kisebb-nagyobb szükség szenved halasztást pénzhány miatt? Maradjunk csak bájos, rendes kisvárosnak.

A Rakovica-patak szabályozása

A rakoncátlan Rakovica-patak a bünös. Minden kisebb esőre kisétál partjai közül és nagyfolyót játszva elönt mintegy 50-60 hold területet, ahol két év alatt már békák keruttyolnak. A Rakovica megrendszabályozása tulajdonképpen a kulturmérnökség kötelessége lett volna, de a míg odáig jutna a tulajdonos, hogy kéréséből szabályozás lett, bizonyára unokát ringat már térdén. Az érdeklő tulajdonosok, hogy ne jövedelem nélkül fizessék a földadót, elhatározták, hogy saját költségükre végzik el a szabályozást és az elöntött területek csatornázását. Ebből a közös munkából még az államot is kihagyják, amely csaknem 7 hold erejéig érdekelt, s amelynek elsősorban lett volna kötelessége a kisajátítás rendjén magának megtartott 7 holdon az addig meglévő csatornázást jókarban tartani. Tudva, hogy milyen nehéz az államkasszából fedezetet biztosítani az ilyen munkákra, a többi érdekelt tulajdonos: Fogarás város, Galac község több birtokosa, Calbor község, a calbori görög katolikus egyház, a calbori állami elemi iskola, Bethlen község, Ludu és Grama fogarasi birtokosok és a fogarasi református egyház a megyefőnök előtt és közbejöttével megkötik az egyességet és kötelezik magukat, akár a rájuk rótt munkarész végzésére, akár a pénzbeli fizetésre.

Ez egyesség alapján a munkálatok elvégzését a megyefőnök még 1933 őszén kiadta és felszólította az érdekelteket a fi-

zetésre. A református egyház lefizetett 7002 lejt. Galac elvégezte a reá bízottakat, Ludu és Grama birtokosok szintén. Calbor község fizetett 2500 lejt. De Fogarás város, a calbori görög katolikus egyház, az állami iskola és a bethleni birtokosok minden feszültségre dacolnak. — Kaptak már 15 napos, majd 8 napos, majd 3 napos határidőt.

Közben jöttek a községi választások. Hát senki sem haragudott, ha ezek ideje alatt „kesztyűs kézzel” bánt velük a megyefőnök ur. A választások után ismét felszólítás, tárgyalás — eredmény nélkül.

Erősen kisértésbe jön az ember és szeretné megkérdetni a megyefőnök urtól: igazán nincs hatalma egy ilyen kicsiséget elrendelni, elintézni?

Pedig a megyefőnök ur pontos ember. Sok jelét adta már annak, hogy akar is, tud is tenni. Az ügyek nem alusznak el az aktaszekrényében. De mintha itt jóindulata megtörne a makacsságon.

A befejezetlen munka semmit sem ér. Az eddig elköltött súlyos ezrek szöszszerint sárba dobatták, ha egészen be nem fejezhető a szabályozás. Azt pedig nehéz eldölni, hogy akik már megtették a magukét, azok újból költeni fognak és Fogarás város és a többi nem érdeklődő érdeklét helyett boldogan fizetnek újabb ezreket.

A Rakovica-patak ügye tizéves ügy. Vajjon mikor lesz vége?

Fogarasi sportélet

Arról beszélni, ami nincs, roppant nehéz feladat. Mert Fogarason még nincs sportélet. Az, ami van, kezdetnek is kevés és csak optimista szemmel nevezhető reményteljesnek.

Ha már mégis sportéletéről beszélünk, kettőről lehet szó:

Egyik a tenisz. Előkelő és szép sport. Divatba is jött. Szinte csak úgy nőttek ki a „földből” a teniszpályák. Három év alatt hat darab. Egy kivételével mindenikre vallási vagy más alapon iratkozhattak be. Ez nem lett volna baj, de a szépen beindult háziverse-nyeken csakhamar fölébe kerekedett a sport-szerű viselkedésnek a faji elfogultság, amely egyszer és mindenkorra utját vágta a természetes fejlődésnek. Az egyes pályák megmaradtak külön zárt társaságoknak és szórakozóhelynek. Nem a játék a fontos, hanem az együttlét, a terefe.

A tagok semmitől sem irtóznak jobban, mint a beosztástól. Egy játszmaért egy délutánt kell átdiskurálni. Így lehetetlen fejlődni.

Nincs utánpótlás. Egykor minden pályán sokan voltak, ma csak kettőn. A divat elmúlóban van. Csak rendszeres időbeosztással lehet elérni azt, hogy a kezdők is „szóhoz jus-
anak”.

Mindezek szomorú eredménye olyankor lát-szik meg, ha alkalma nyílik olykor a helybelieknek másokkal mérkőzni.

Labdarugó-csapat kettő is van. Természetesen riválisok. Ez az első, amit két csapat megtanul. Mindkét egyesület jó kezekben van. A túzóttók csapata valósággal lángol a fiatalos lelkesedéstől. A Fágárasana a jobb eredményektől. De még mindig csak egymás között vetélkedhetnek. Városközi viszonylatban az eredmény ritkán kétséges.

Ma egy csapat csak úgy fejlődhetik, ha kellő játszótétele és jó edzője van. Fogarason sok a labdarugó, de kevés a játékos. Állandó keresettel bíró, a sporttal rendszeresen foglalkozó ifjak kellene. Az állandóan munkanélkül, gondok közt élő fiatalság sem testben, sem lélekben nem megfelelő anyag. Es Fogarason nagyon sok az ilyen ifjú. Az edző kérdését egy kis városban két egyesület csak közösen oldhatja meg, egy jó erő betelepítése által.

Egy biztató mégis van. A sportesemények Fogarasi közönségét is érdeklik. Ki jeggyel, ki jegy nélkül, de egyre többen látogatják a helybeli szánzációs versenyeket. Már ki is fejlődtek a hivatásos „drukkerek”.

30 éves

a Fogarasi Református Bornemissza Anna Nőszövetség. Ezren felüli azoknak a száma, kiket ez idő alatt legnagyobb szükségben segített. Az asszonyi szív nemes szeretetével kereste fel mindenkor a szegényeket, szomorúkodókat és köztetítette a hit és jócselekedet drága gyümölcsseit. Iskola, templom sok szükségét talált fedezetet az egyesület jövedelmében. Mindenkor névös előadásain a város közönsége nemes szórakozást talált. Tagjai között ott van csaknem minden református asszony és a nehezebb körülmények között fokozott buzgósággal munkálkodik minden tag az egyesület célkitűzéséért.

Jubileumi évében az egyesület ujjászervezetten indul el új évtizedeknek.

Fennállásának 30. évét szeptember 25-én fogja ünnepelni, amikor vendégül látja az egyházmegyei nőszövetségek közgyűlését.

Az ünnepélyen személyesen vesz részt Vársárhelyi János püspökhelyettes, aki 25-én este Fogarasi legnevezetesebb történelmi személyéről: Apaffy Mihály fejedelemről és Bornemissza Annáról tart előadást.

Az egyesület buzgón készülődik a méltó ünnepelésre.

Tudja-e?

hogya a nemzeti-parasztpárt hivatalos lapját a Gazeta Fágárasului-t betiltották?

*

hogya a helybeli nemzeti-parasztpárt két ellenséges frakciója külön-külön manifeszta, de együtt mégsem fér meg?

*

hogya a házhelyek kiosztását újból megígérték?

*

hogya már senkinek sem tünnek fel a munkanélküliek?

*

hogya Fogarásnak is van strandfürdője?

*

hogya Fogarason még nem dul a bridzsláz?

*

hogya itt minden második embernek sorsjegye van?

*

hogya a tekesport kezd divatba jönni?

*

hogya az iparendély nélkül dolgozó iparosok ellen megindult a bajsza?

*

hogya a városi adósok remegve várják a november 15-öt, s nem tudnak fizetni?

*

hogya sok magános nem jelentette be követeléseit?

*

hogya miért mondott le a Magyar Dalgylet karnagya?

K Ö Z G A Z D A S Á G

A gabonapiac a múlt heti árcsökés hatása alatt áll

Bukarest, szeptember 12.

A gabonapiac még most sem ocsudott fel egészen az előző héten bekövetkezett ártöréshöz, melyen, hír szerint, vagyonszűkület miatt, a regáli piacokon, úgy a kikötőkben, mint Bukarestben egész héten alig volt üzletkötés, az árak pedig szeszélyes hullámzásoktól eltekintve, nyomtalan maradtak. Ezzel szemben megkezdődtek a választottbírói perek a hossz idején kötött szerződések nem teljesítése miatt. Az esetek legtöbbszörében az eladó volt az, aki nem szállította, mert arra számított, hogy ha el is marasztalják, a remélt árkülönbséget be fogja hozni a perköltségeket. De nem így történt és a hosszra spekulálókat most kétszeres veszteség éri: elveszítik a perüket és a gabona árán is veszítenek.

Az elmúlt hetet egyébként a belföldi számlára kötött üzletek túlsúlya jellemezte. Exportra jóval kisebb tételek futottak be a kikötővárosokba, mint az ezelőtti héten.

A konstancai dokkókba például összesen 266 vagon gabona érkezett, Brailába 215 vagon, Galacon pedig 132 vagon, összesen tehát 613 vagon. Részletes adatok egyedül Konstancaira vonatkozólag állnak rendelkezésre, ahonnan 135 vagon árpát, 54 vagon tengerit, 15 vagon repcét, 22 vagon fekete borsót, 46 vagon babot, 7 vagon kölest, 4 vagon borsót, egy-egy vagon zabot és napraforgómagot és egy vagon különböző terményt exportáltak. Optimista körök ezt a gyenge exportforgalmat egyrészt annak tulajdonítják, hogy a készlettulajdonosok meg akarják várni október elsejét, amikor a tengeri és árpa exportprémiuma életbe lép.

Ami az árakat illeti, a buza Konstanca 480-490 lejről visszament 440 lejre, Brailában 480 lejre, Galacon pedig 450-460 lej között váltakozik. Az árpa ára további lemorzsolódást szenvedett Konstanca, ahol a hét elején 290-300 lej körül mozgott, azután visszament 240-250 lejre, majd valamelyes javulással felment 251-260 és 272-273 lejre, hogy a hetet 280-287 lejes árral zárja. Brailában 258-265-270 lej volt az árpa a múlt hét elején, azután lassan feljavult előbb 272.50-275 és 280-282.50 lejre, hogy egy napi visszacsúszás után ezen az árnívón maradjon meg a hét végén is. Galacon a hét első három napján 260-280 lej volt az árpa, azután lecsúszott 270-260-250 lejre, de a hét végén is barátságosabb lett az irányzat az árak 270-280 lej körül alakultak ki. A hantolt árpa 31.250-3150-32.000 lejt jegyzett egész héten. A tengeri ára Konstanca 200-240 lejjel indult s állandóan javult előbb 220-250 lejre, majd megint visszaesett 247.50-245 és 240 lejre, hogy végül 200 és 250 lej között váltakozzék. Braila 225-255-255 lejes tengeri jegyzéssel indult a hét első felében, azután 240-250-250 lej lett a tengeri, amely a hetet 250-245 lejjel zárta. Galacon körülbelül ugyanígy alakult a tengeripiac, amely 220-250 lejes árral kezdte a hetet, azután felment 240-250 lejre, hogy a hét végén lecsúszott 210-225-250 lejre minőség szerint.

A zab aránylag elég jól tartja magát. Konstanca 290-315 lejjel feljavult az ára 305-320 és 310-320 lejre, majd visszaesett 260-265 lejre ab feladóállomás. Brailában 315-317 lej a zab kevés üzlettel, Galacon pedig élelkebb forgalom mellett a zab 280-310 lejes indulás után feljavult 285-310 és 300-320 lejre, de a hét végén itt is visszaesett 270-280-290-310 lejre.

A rozs még mindig nem nagy cikk a piacon, illetve inkább csak az ország belsejében van benne üzlet. Konstanca 300, Galacon 340 lej a rozs főzdei jegyzése.

Szilárduló iráyzatot mutat a bab, mely erős üzleti forgalom tárgya a regáli piacokon és exportra is aránylag tekintélyes mennyiségeket vásárolnak belőle.

A sok minőség és feladóállomás miatt egységes tendenciáról nem lehet szó, de az árak határozottan javulnak. Konstanca 220-475 lejes indulás után 450-600 lejt is fizettek babért, később már csak 455-445-495 lejt, azután megint 450-700 lejt. A szokványos minőségek ára általában 400-450 lej, a jobbminőség-

Ezerszámra árvereznek el

Négy-öt évig nem lehet a fellebbezéseket letárgyalni az árvereztető pénzügyi hatóságok hanyagsága miatt.

A földművelési és pénzügyminisztérium maga nagyon sok bírságolást semmisített meg — Lesben állanak a hiénák

Bukarest, szeptember 12.

Részletesen megemlékeztünk a bukaresti székhellyel működő vendégipari munkaadók központi szindikátusa által a pénzügyminiszter elé terjesztett memorandumról, amely felsorolja a 12.000 falusi italmérő tönkretételéhez vezetett okokat. A már ismertetett okokon kívül a beadvány behatóan foglalkozik egy olyan sérelemmel, amely a legszembeszökőbb igazságtalanságok tömegét tárja fel: az úgynevezett borhamisítási kihágások körül dühöngő állapotokat. A falusi kiskorcsmák tulajdonosai nem tudják borszükségletüket közvetlenül a termelőktől beszerezni és így a helyi raktárakat, vagy piacra elviszik a bort. A mai krízis miatt a kisitalmérő, akinek a tökélye régen elveszett, csak egyik napról a másikra tudja magát árúval ellátni, amelyet zárt üvegekben vásárol rendszerint és így nincsen módjában a megvett bor összetételét ellenőrizni

JAJ, HA JÖN A FINANCI!

Ebből származik azonban a legtöbb baj, a mely megkeseríti a falusi italmérők amugysem rózsás életét. Ha jön a kincstár embere és ellenőrzi a készleteket, szinte biztosra lehet

Ezt kérik az italmérők a jövőre vonatkozólag. A múltban kirótt büntetések kérdésében azt kérik, hogy az 1934. április elsejéig kirótt borhamisítási bírságokat semmisítse meg a pénzügyminisztérium. Az a sokezer kihágási és bírságolási jegyzőkönyv, amit a falusi és városi italmérők ellen felvettek, jelenleg fellebbezés alatt áll. A már letárgyalta esetek bősége- sen beigazították, hogy

a bíróságnál a legtöbb kihágásról kiderült, hogy nem volt kihágás és a bírságokat vagy megsemmisítik, vagy minimális összegre mérsékelik a törvénytisztek.

De ez még a kisebb baj, ámbar a bíróságra való szaladgálás maga is sok költséget, idővesztést és izgalmat jelent. Az esetek legtöbbszörében azonban az szokott történni, hogy a tulbuzgó adóközegek elárverezik az italmérők ingó és ingatlan vagyonát, még akkor is, ha az érdekeltek bebizonyítják, hogy a kihágási ügy még a bíróság előtt van, tehát a kirótt

A földművelésügyi minisztérium átirata

Válasz helyett a vendégipari munkaadók becsatolták a földművelésügyi minisztérium egy átiratának a fényképmásolatát, amelyet éppen a pénzügyminisztériumhoz intézett 147.060. szám alatt, 1934. július 9-én. Az átiratban a földművelésügyi minisztérium közli az érdekeltek panaszait a bortörvény 98. szakaszának utolsó bekezdése ellen, amely szerint a kincstárnak joga van a kirótt bírságokat akkor is behajtani, ha a kiróvást fellebbezés alatt áll. Ha egyes esetekben — írja a földművelésügyi minisztérium — indokolt lehet is a törvény betűjének ilyen szigorú alkalmazása, az esetek legtöbbszörében olyan helyzetet teremt, a melyt csak a legélesebben lehet elítélni. Annál is inkább, mert a bíráskodási eljárás hiányos ebben a tekintetben, másfelől pedig maga a törvény adja meg a fellebbezési jogot a megbírságot félnek. Addig is, amíg ezeket a

gü uszó árúé pedig 500-650-680 lej volt. Brailában a babért hét elején 370-380 lejt, majd 380-350 lejt fizettek. A galaci piacon 380-385 lejjel indult a bab ára, azután felment 390-450 és 500 lejre, míg a gyengébb árúért 350-354 lejt fizettek a hét végén.

Még mindig élen áll a termények között a Viktoria-borsó, amelynek ára a legmegállapodottab. Brailában 800-820-830-840 lejt fizettek mázsájáért. Galacon pedig 750-770 lejt. A zöldborsó ára 600-630 lejről 520-630 és 600-650 lejre javult, míg a takarmányborsó ára 347.50 és 400 lej között váltakozik.

Kiseb árjavulást ért el a múlt héten a köles,

a kisitalmérők vagyonát fellebbezés alatt álló borhamisítási bírságokért

venni előre, hogy hamis bort fog találni a korcsmárosnál. Feltéve, hogy a hivatalos analízis csakugyan talált a borban meg nem engedett idegen anyagokat, azt a korcsmáros büntetik meg a bortörvény ellen elkövetett kihágás címén, akinél a hamisított bort találták.

Már pedig a bortörvény szankciói nagyon is drasztikusak és eljárást is jelenthetnek a szerencsétlen korcsmáros részére, akinek pedig a hamisításhoz semmi köze nincsen. Hiába mutatja be a kiskereskedő a számlákat, hogy honnan vette a kifogásolt bort, hiába van rajta az üvegen a töltő cég vignettája és hiába érintetlen a palack dugója, mégis a korcsmáros büntetik meg. Ez a bírságolás valóságos fantasztikus arányokat öltött az utóbbi időben és

vannak megyék, ahol ezer ez ez kihágási jegyzőkönyvet vettek fel a falusi italmérők ellen, a mások által hamisított borok miatt. A teljesen igazságtalan bírság-lavinák elkerülése érdekében a vendégipari munkaadók azt kérik, hogy a bortörvénybe és annak végrehajtási utasításába iktasson be a kormány számos rendelkezést, amely megóvja a falusi italmérőt attól, hogy mások büneiért menjen

tönkre. Kötelezzék például úgy a termelőket, mint a nagy és kis angrosszistákat arra, hogy minden boreladásnál előbb egyliteres mintá- üvegekben mérjenek ki a lefejtendő hordó tartal- mából, az üveget dugaszolja el, zárja el, ragassza le a vignettájával, amelyen feltünteti az eladás napját és helyét, a borforgalmi bárca számát, az eladó és vevő személyi adatait és végül mindketten írják alá. A vignetta összes adatait írják be a számlákba is. Így azután, ha ellenőrzés alkalmával mégis kiderülne, hogy a bort meghamisították, a lefoglalt bort vegyelemeztesse ugyanazzal a laboratóriummal, amely a mintáüveg tartalmát is megvizsgálta. Ha a két vegyvizsgálati eredmény azonos, akkor az eladót bírságolják meg, akitől az áru ered, míg ellenesetben a kiskereskedő ellen kell kihágási jegyzőkönyvet felvenni.

A bortörvényben előírt pénzbírságok összegét szállítsa le a kormány a minimumra, a szabadságvesztést pedig teljesen törölje el, mert nem lehet valakit teljesen tönkre ten- ni, aki nagyon gyakran teljesen ártatlan,

hiszen a bor változását néha az embertől füg- getlen természetes okok is előidézik.

Árverés után a szenvedő fél megnyeri a pert

bírság még nem végleges. És miután a bíróság legtöbbször megsemmisíti a bírságolási jegyzőkönyveket, az a helyzet áll be, hogy a tönkretett és vagyonát megfosztott falusi italmérő megnyerte a pert, de — mehet, kö- dülni. A holmiját rendszerint neveltséges áron kótyavetelték el és ha be is hajthatná az ál- lamon, a kárterítésből semmire sem tudna fogni. De mikor tudja behajtani?

A mai rendszer mellett a kincstár az egzisz- tenciák százait és ezreit teszi tönkre, olyan követelésekért, amelyek nem illetik meg.

Annak, hogy a tulbuzgó és minél nagyobb inkasszóra kényszerített adószedő közegek így tesznek földönfutóvá embereket, más oka is van. Ha a bírságolási jegyzőkönyvek ellen be- adott fellebbezésekre gyorsan kapnának íté- letet, nem lehetne őket elárvereztetni. Csak- hogy a fellebbezéseket a bíróságok nem tárgyalják le, mert nem tudják letárgyalni. Van- nak fellebbezések, amelyek már négy-öt éve ott fekszenek a bíróságoknál. Az ok?

lasztást a borkihágási perek és ezáltal az egész borhamisítási törvény nem éri el a cél- ját, másfelől pedig ugyancsak a pénzügyigaz- gatóságok árvereztetik el a megbírságot italmérők vagyonát.

A MAI RENDSZER CSAK A KI- JÁRÓKAT HIZLALJA

De mint mindenek a világon, ennek a fel- háborító állapotnak is megvan a maga magya- rázata. Szószzerinti fordításban idézzük a Sin- dicatul Alimentar Central beadványának erre vonatkozó részét: „Ne vegye rossz néven, mi- niszter ur, ha informáljuk, hogy hivatásos ki- járók leskelődnek mindenütt és azok a keres- kedők, akiknek nincsen szerencséjük, sem le- hetőségük, hogy bejussanak Önhöz, — aki a részükre engedélyezett legutóbbi audiencia- kijelenteni méltóztatott, hogy ugyancsak meg- semmisített nagyon sok borkihágási jegyző- könyvet, akárcsak a földművelésügyi minisz- térium, — nagyon gyakran kénytelenek a ki- járók zsirosan fizetett szolgálataihoz folya- modni. Ennek a nagy bajnak a kiirtása érde- kében nem talán helyesebbnek, hogy általa- nos intézkedéssel vessen véget az igazságtal- anságoknak?” És a vendégipari munkaadók központi szindikátusa konkrét javaslatokban azt

kéri, hogy az április elseje előtti kihágási jegyzőkönyvek megsemmisítésén kívül a mi- niszter mondja ki, hogy a jövőben mindazon italmérők ellen, akik a törvénytisztek bizony- latával igazolni tudják, hogy a bírságolást megfellebbezték, ne lehessen árverést vezet- ni a végleges ítéletig.

A jelek szerint a pénzügyminisztérium, a melynek szóbelileg rengeteg visszaélési esetet hoztak a tudomására, kedvezően fogja elintéz- ni ezt a kérdést és mielőtt a parlament meg- nyílik, megfélemlően módosítani fogja a bortör- vény idevonatkozó rendelkezéseit.

amelyért eleinte 350, majd 390 és 400 lejt is fizettek, de az átlagos ár 350-356 lej. A fekete borsó ára is elég egyöntetű. Mázsájáért 550-560-575 lejt fizet- tek a múlt héten. Lenese 620 lej, sárga mustár 800 lej.

Az olajmagvak közül a navetta-repce 580 lejre esett, a tavaszi repce ára át- lagban 400 és 450 lej között mozog, ha- bár Brailában vettek 460-465 lejes rep- cét is.

Vadrepceért egyre többet fizetnek az exportőrök. A hetelejei 200-260 lejről a vadrepce ára feljavult 250-250-260 -270-275-280 lejre. Lenmagért a hét kezdetén 550-630, majd csak 450-460 lejt fizettek, de azután felment az ára

650-640 lejre, azután hét végére vissza- esett 560-630 lejre, habár még 660 lejt fizettek egy prompt nagyobb tételért. A napraforgómag ára Konstanca és Brailában egyeséges volt és 321-325 lej körül mozgott, Brailában 400 lej is volt egy adott pillanatban, de azután lement 300-310 lejre, míg Galacon 380-385 lejről a hét folyamán visszaesett 320 és 310 lejre.

Megemlékszem a gabona- napiacnak, hogy

a múlt héten jött létre az első na- gyobb buzalisztület a regáli piacon.

Galacon cserélt gazdát egy nagyobb té- tel 420 lejes áron 80 kilós zsákokban.

TOLVAJ KATONASZÖKEVÉNY

A rendőrségre több följelentés érkezett egy tolvaj katonaszökevény ellen. A katonaszökevény, a rendőrség megállapítása szerint, Olian Gheorghe, 23 éves brassói származású katonával azonos, aki a hatos grancsárezred szökevénye. A katonaszökevény eddig mintegy nyolcezer lej ára holmit lopott. A rendőrség nyomában van.

CSALADI BOTRÁNY

A rendőrség vasárnap folyamán letartóztatta Muresan György 38 éves kolozsmezei munkást, Muresan, aki több éve él már külön feleségétől, akit a vasárnap folyamán felkeresett Szítás-utca 122 szám alatti lakásán és hosszas veszekedés után titlegelni kezdte. A durva jelenetnek a közelben tartózkodó rendőrszem vetett véget.

★ Értésitem kedves vevőimet, hogy külföldi utamról megérkeztem. Andor Julia, Saion des Modes.

KIRAKATTOLVAJT KERESNEK

Auer Erzsébet feljelentést tett a rendőrségen, hogy Kapu-utca 36 szám alatti üzletének kirakatából két fényképezőgépet loptak el. A kár kétezer lej. A tettes álkulcsal nyitotta fel a kirakatot. A rendőrség a ház egy lakójában sejtje a tettest, aki már szerepelt hasonló ügyekkel a rendőrség előtt.

TÜZOLTÓVIZSGA VIDOMBÁKON

Brassó vármegye önkéntes tűzoltósövetsége e hó hatodikától kilencedikéig tűzoltó szaktanfolyamot rendezett Vidombák községben. A tanfolyamon igen szép számú jelentkező vett részt. Az összes résztvevők száma 101. Nemzetiségek szerint a következőképpen oszlanak meg a hallgatók: 50 szász, 38 román és 13 magyar.

A kurzus befejeztével, vasárnap tartották meg a résztvevők gyakorlati és elméleti vizsgáztatását. A tanfolyam általában igen értékes eredményt mutathat fel. A vizsgázott tűzoltók buzgalomuk előismerésül bizonyítványt kaptak.

MEGHOSSZABBITJÁK A CEMENT-GYÁRI AUTÓBUSZVONALAT.

A Romloc-gyár és Honerus környékén lakók kérésére a város vezetősége mai ülésében elhatározta, hogy a Cement-gyár felé egészen a Farola-gyárig közlekedő városi autóbuzsjáratot kiterjeszti egészen a Romloc-gyárig. Efelől a szükséges elmunkálatok elvégzésére az illetékes ügyosztály utasítást kapott azaz, hogy a szükségnek megfelelően új kocsik beszerzése tárgyában is tegyen előterjesztést.

UJ KIADÁS

Brassó időközi-bizottsága elhatározta, hogy az érvényben levő szabályrendelet értelmében kötelezi a lakosságot, hogy a házi szemét tartására előírás szerinti, fedeles fémtartányokat szerezzen be. A Belváros és ezzel összefüggő külvárosi részek, valamint a főutvonalak lakói 1935 évi április 1-ig, a más részek lakosai 1935 június 1-ig kötelesek beszerezni ezeket a bigiénikus tartányokat.

Aki nem tesz elegendő ezen beszerzési kötelezettségének, annál a szemetet a város nem szállíttatja el és azonfelül meg is birságotják.

Olcsó és kényelmes turista-szállót létesít Brassó városa

Brassó városa, mely turisztikai szempontból Közép-Európában már régen vezető helyen áll, végre olyan intézmény létesítésébe kezd, melynek hiányát az ideözönlő belföldi és külföldi turisták már régen nehézményezik. Arról van szó ugyanis, hogy Brassó város vezetősége elhatározta, hogy a Rózsa-téren lévő Barcasági-udvarhoz címzett vendéglőt félmillió beruházással turistaszállóvá alakítja át. Az épületben autógarázs is lesz. A kiadásokat a bérlő előlegezi, akinek a város ezt a bérlőből való beszámítás útján törleszti le. A bérlő a városi fürdőbizottság ellenőrzése mel-

lett kezeli a szállót, hogy az tényleg olcsó és jó otthont nyújtson a Brassóba jövő turistáknak. A turistaszállóban nyer elhelyezést a város fürdőbizottságának irodája is. A turistaszálló létesítésének gondolata annál örvendetesebb, mivel Brassó fürdőváros lévén, a kevésbé jó anyagi helyzetben lévő kirándulóknak eddig éppen a drágaság folytán alig volt módjukban a város és közvetlen környékének szépségeiből kivenni részüket. Az olcsó turistaszálló létesítése ilyenképpen bizonyára jelentékenyen hozzájárul majd ahhoz, hogy Brassó idegenforgalma még intenzívebbé váljék.

A felfüggesztett bácsfalusi jegyző ellen bünyügyi eljárás is indult

Hosszu és kellemetlen basáskodás után végre illő helyen végzi Chirvase Vasile, a brassómezei Bácsfalva jegyzője. Chirvase Vasile, aki az egész falut rettegésben tartotta, televisszaélések miatt az ügyészségre került. Chirvasat hasonló ügyetek miatt 1922-ben már egyszer felfüggesztették állásától. Az ügyészség akkoriban marasztaló ítéletet hozott ellene. Egy ügyesen keresztülvitt perújítás azonban kiradrozta életéből ezt a foltot. Miután Chirvase összekötetéseivel egészen a parasztpárti kormányig nyultak, Voicu Nitescu, akkori igazságügyminiszter, 1929-ben visszahelyezte állásába. A parasztpárti kormány érája alatt sérthetetlen jegyző ellen a liberálisok kormányrajtásakor azonnal feljelentés érkezett a közígazgatási és büntetőhatóságokhoz. A feljelentés szerint Chirvase Vasile 1923-ban potom áron vette meg Daragics Mózes és neje predeáli értékes ingatlanát és azt óriási haszonnal értékesítette.

A törvénybe ütköző azonban nem az, hogy a furfangos jegyző nagy haszonnal járó üzletet bonyolított le, hanem az, hogy az adásvételi szerződésen 1923-ban az a Daragics Mózes szerepel, aki hivatalos adatok igazolása szerint 1917-ben Botești községben meghalt. Amint az a jelenleg folyó vizsgálaton kiderült, Chirvase tulajdonképpen csak Daragics Mózes özvegyének részét vette meg, a szerződést azonban úgy szerkesztette, mintha az egész telket vette volna meg. Aminek következtében az elhunyt öt kiskora gyermekét kiforgatta a törvény által biztosított jussából. Az íráson, mint az elhunyt Daragics névirója és tanu olyan ember szerepel, aki nyilatkozatban kijelentette, hogy a szerződésnél nem volt jelen és ő a Daragics Mózes nevét soha le nem írta és tanuként Chirvasenél sohasem szerepelt. A meggazdagodott jegyző ellen, akit időközben elhelyeztek Bácsfaluról, Daragics kiforgatott árvái tették meg a feljelentést. A felháborodott község nagy érdeklődéssel várja a halottal is szerződni tudó Chirvase elleni eljárás eredményét.

Gyümölcskiállítás a Transsylvaniaiában

Brassó, szeptember 12. A megyeházáról kapott értesítés alapján közöljük olvasóinkkal, hogy Brassóban szeptember 14-től 21-ig a Transsylvaniai épületben nagyarányú gyümölcskiállítás és gyümölcs vásár várja a gyümölcsstermelés és gyümölcskereskedelem iránt érdeklődőket, valamint a község széles rétegeit is. A kiállítást egy megyei bizottság rende-

zi Ioan Strat megyefőnök vezetése alatt. A kiállítás célja, hogy a gyümölcsstermelés és fogyasztás intenzívebbé tételét propagálja. A kiállított gyümölcs kizárólag Brassómezegyben termett. A kiállításon a megye összes falvai résztvesznek természetükkel. Az elsőrendű termékek kiállítását a bizottság oklevéllel tünteti ki. A kiállításra, mely általános érdeklődésre számíthat, szabad a bemenet.

FÖLDGÁZT KAP BRASSÓ

A földgáz társaság ajánlatot tett Brassó városnak, hogy Kóhalom közelében feltárt új forrásból eljuttatja a város földgázszükségletét. A város ideiglenes bizottsága mai ülésében azt határozta, hogy mielőtt érdemi tárgyalásokba bocsátkoznának, tanulmányoztatja a helyzetet azokban a városokban, hova a társaság bevezette a földgázt. Ezzel a tanulmányozással az ideiglenes bizottság elnöke és Mazgereanu mérnök bizattak meg, míg a későbbi érdemleges tárgyalások előkészítésére és levezetésére egy bizottság alakított, melynek tagjai lettek: Szele Béla dr., Zerbes Mihály és Puscariu dr. tanácsstagok, Socol főmérnök, Precup pénzügyi

előadó és Philippi Gusztáv dr. városi tiszti főügyész.

KIBŐVITIK A KÁRPÁT-UTCA VILÁGÍTÁSI HÁLÓZATÁT

A Kárpát-utcaiban a villanyvezetékek csak a közúti megállójaig van kiépítve. Ezen túl nincsen világítás. Minthogy az ezen túl fekvő részekben sok ház van és a lakosság kérelemmel járult a város vezetősége elé, az időközi-bizottság mai ülésében elhatározta, hogy a villanyvilágítási vezetéket a Farola-gyárig kiterjeszti.

Tekézősport

„Vig Barát“ Brassó—„Rapid“ Barót 470:318. A Vig Barát Barót vasárnap váratlan rekorderedményt ért el 6-os menetben és 16-os felállításban. A Rapid balszerencsével küzdött. Vasárnap a Rapid a Vig Barát és IAR vendége lesz Brassóban.

Pályahitelesítés. Dovitz János Hosszu-utca 190 szám alatti téli pályáját a kerület leigazgatója és kérte annak leigazgatója a szövetségtől. „Jó Barát“ név alatt kérte Brassóban leigazgatója a 17. csapat. Játékhelye a Páll András pálya (Derestyeyi-ut.)

Apróhirdetések

Ebben a rovatban minden szó díja 1 lej. Kereskedők és iparosok üzleti jellegű hirdetések díja szavanként 2 lej. A legkisebb hirdetés díja 20, illetve kereskedők és iparosok részére 40 lej. Olyan hirdetéseknek, amelyek jellegével adatnak fel, vagy ahol a hirdető címét a kiadóhivatal által kívánja közöltetni, 5 lej pótdíj tiszteendő.

Szülők figyelmébe! Az iskolai beiratkozások alkalmával ajánljuk nagy raktárunkat intézeti felszerelésekben, kötöttárúknak és ruháneműkben igen jutányos árak mellett. Vételkényszer nélkül győződjön meg mindenki személyesen áruink minőségéről és olcsó árainkról. Kertész Testvérek, Kapu-utca 26.

Poloskát, molyt és azok petéit butorból, falból, ajtóféltáblából felelősséggel irtja Varga, Rókus-utca 12.

Modern csillárok nagy választékban, legjutányosabban beszerezhetők Welkens csillár- és fémargyártás, Szent János-utca 32. Telefon 381. Ne mulassza el raktáram megtekintését! 14403

Szoba, konyha kiadó Cenkálján. Érdeklődni Mőser trafik, Brassó, Szent János-utca 3.

Kiadó modern lakás, Kut-utca 13. szám alatt ujonnan épült házban, 3 szoba és mellékhelyiségek, kerttel. Október 1-től. 14546

Spielschule Klostergasse 26. übersiedelt in Burgasse 126. Garten. Dortselbst anmeldungen bei frau dr. Dieners aus Gefälligkeit. Spielschulbeginn 17. September. Barbara Nussbacher. 14587

Poloskairást vállal felelősség mellett Alesi, Brassó, Porond-utca 21. 14577

Okleveles tanár, német és román nyelvórkat ad. Korrepetálást is vállal. Cim: Dr. Gitter orvosi műteremben, Str. Brutarior 2. sz. alatt. 14504

Keresünk szeptember 15-re egy idősebb szakácsnét. Rendőrparancsnokság, Brassó, Calea Victoriei No. 52. 14578

Rádióamatőrök! Eladó egy alig használt Philips-féle anódipóló transzformátor. Cim 14597. szám alatt a brassói kiadóban.

Eladó olcsón: Ágy-betét sodrony, madrac, ágy, éjjeliszekrény, szalon, ruhaszekrény, asztal, összecusukható vaságy, íróasztal, 3 fiókos kaszten, mosdó. Brassó, Kórház-utca 10. 14629

Egy jömenetelű pékműhely, kisebb lakással azonnal kiadó. Brassó, Zajzoni-ut 18.

Ágy, kályha, függőlámpa olcsón eladó. Brassó, Erzsébet-u. 7. 14649

Két egymáshanyló földszinti udvari szoba butorral vagy anélkül kiadó. Szent János-u. 7.

Üres nagy szoba, fürdő- és konyhahasználattal, különbejárattal, azonnala kiadó butorozva vagy butornélkül is. Str. Furculitei 1/a. ugyanott egy szerényebb igényű lány teljes ellátást kap. 14651

Eladó Gyár-ut 22 alatt 800 négyszög méter terület, 2-szer szoba, konyha és 1 szobás lakás, 24. szám alatt 1800 négyszög méter ház hely. Érdeklődni Gyár-ut 8. szám alatti vendéglőben. 14652

Brassó, Voina-gyár mellett félhold szántóföld eladó. Érdeklődni, Antal Andrásnál, Brassó, Voivozilor 11, este 6 óra után. 14653

Kiadó egy üzlethelyiség Brassóban, Str. Calea Victoriei 100/b. 14654

Feltétlenül perfekt magyar gyorsírónót keresünk, legalább egy hónapig tartó kisegítő munkára. Ajánlatokat „Brassói vállalat“ jellegre a kiadóhivatal továbbít. 14645

Zsigmond Erzsébet bevált módszertű varró- és szabászati iskoláját, a tandíjat csökkentő új rendszerrel kibővitve, szeptember 15-én megnyitja. Vállalja női ruhák készítését is! Felvilágosítással készséggel áll az érdeklődők rendelkezésére, lakásán: Brassó, Fekete-utca 7. II. emelet. 14581

Astra Mozgó, Brassó

Szeptember 12. étől 100%-os német beszélőfilm

Főszerepben:

Barbara Stanwyck

Tiltott utakon

magasztos áldozat a szerelem oltárán.

Adolphe Menjou

Ezenkívül: **Heti híradó, Divatrevü**

ASTRA-LUX-MOZGÓ

Szeptember 12-iktől, szerdától:

„EMBERVÁSÁR“

Főszerepben:

WALLACE BEERY — RICARDO CORTEZ.

Rendezte: **John Ford.**

Wallace Beery nyers humora és karakterizáló ereje teljes mértékben érvényesül e filmben, amelyben egy birközöbajnok életregényét játssza el. — Ezenkívül: **Heti híradó.**

A legújabb nürnbergi rövidáru

*

A középkori város teljesen a nemzeti-szocialista pártkongresszus jegyében élt. A birodalom különböző részeiből több mint 500 különvonat hozta a vendégeket Nürnbergbe. A seregszemle páratlanul álló arányai még a tavalyi győzelmi pártkongresszus gigantikus arányait is felülmúlták. Minden házon hatalmas horogkeresztű zászló lengett és messziről nézve olyan volt az egész város, mintha egybefolyó vörös tengerré változott volna. A város minden részében látható a „führer” megvilágított képe.

Az egyik parasztruhában, mint magvető földművest ábrázolta Hitler, egy másik képen aranyozott papírból kivágott csillogó glória övezi a horogkereszt mindenható diktátorának fejét. Kinos hatást keltett, hogy a fasiszta küldöttség, amely a tavalyi kongresszuson fiktó ingben vonult el Hitler előtt és tisztelgett neki, az idén elmaradt.

Az olasz fasiszta párt nem küldött delegációt Nürnbergbe, még a berlini olasz nagykövét sem jött el.

Általában a külföldi diplomaták, mintha összebeszéltek volna, olyan bojkott alá helyezték a kongresszust, amiként országokban bojkottálják a német árut. Még a külföldi újságírók sem voltak túlságosan kíváncsiak a nürnbergi cécóra, mert csak igen kevesen jöttek el, bár a propagandaügyi minisztérium minden jóval csábították őket.

Nürnbergben 55.000 nemzetiszocialista vezér gyült össze. Hitler a Deutscher Hof nevű szállodában lakott vezérkarával. A szálloda előtt és környékén, sőt még a Hitler lakosztályához vezető folyosón is a feketeruhás SS diszgarda tartott őrseget. Általában nagyon vigyáztak Hitlerre, senkit sem engedtek hozzá és egyetlen-egy lépést sem tehetett anélkül, hogy a fegyveres testőrök egész gárdája ne vette volna körül.

Nő alig volt látható Nürnbergben. Néhány idősebb nőkből álló szervezet elküldte ugyan megbízottait, de a fiatalságot csak egy filmszínésznő, Leni Riefenstahl képviselte. Leni Riefenstahlról, aki régi nemzetiszocialista, azt állítják, hogy gyengéd kapcsolatok fűzik Hitlerhez. Leni Riefenstahl mindenütt látható volt.

Ó irányította a nürnbergi pártkongresszusról készült filmfelvételeket. Kerek 66.000 méter filmet akartak felvenni Nürnbergben, hogy a kongresszusnak minden jelentősebb mozzanatát megörökítsék. Az operatőröknek minden segédesszöveget rendelkezésre bocsátottak. A háztetők fölött egész korridorokat építettek, emelőrudakkal dolgoztak, hogy az egyes jeleneteket minden perspektívában megörökíthessék.

A nők távolléte, mely mindenestre lerontotta a nagy seregszemle fényét, Hitler egyenes utasítására történt. Az elment évből ugyanis számos női nemzetiszocialista szervezet is elküldte delegációit és ugylátszik, a múlt évi tapasztalatok indították Hitlerre arra, hogy ezután távollartsa a nőket a kongresszusról. A sok pompától és fénytől eltekintve, Nürnberg egyébként is valóságos kolostornak látszott. A rendezőség utasítására éjjel 12 után senki sem lehet az utcán, elsötétülnek az ivlámpák is és éjfélkor mindenkinek aludnia kell. Így a résztvevők meglehetősen passzív szerepet játszanak. Nekik hallgatni kell a beszédeket és időnként el kellett kiáltaniok a Heil Hitler-t.

A rendezőség körében híre jár, hogy ezentúl csak két évenként fogják megrendezni a nürnbergi pártkongresszust. Tavaly a győzelem kongresszusát ülték meg, az idén a korlátlan hatalom átvételét ünneplik, vajjon mi lesz az 1936. évi pártkongresszus jellege.

Háromszázezer lejes visszaélés a nagybányai betegsegélyzőnél. Nagybányáról jelentik: A rendőrség letartóztatja Chereches Tibort, a nagybányai betegsegélyző tisztviselőjét, akit azzal vádolnak, hogy meghamisította a láposbányai francia bánya munkásainak bejelentő listáját és ezzel 500.000 lejellel károsította meg a betegsegélyzőt. Chereches kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy neki csak kis része volt a hamisításban, az igaz bünyösök szabadlábon vannak, de rövidesen beszélni fog és akkir majd azok is a tönkélőbe kerülnek. A vádtanács megerősítette Chereches letartóztatását és a vizsgálóbíró kíváncsian várja, hogy Chereches mikor váltja be ígéretét és mikor kezd beszélni?

KÉPEK ÉS HANGOK A TEMESVÁRI MAGYAR PÁRT NAGYGYÜLÉSÉRŐL

Jöttem, láttam, meggazdagodtam a városnál.
Választások a csendőrszurony jegyében.

Az adófronton az elsők, az osztzkodásnál az utolsók. — A főtisztelendő ur tulzásba vitte a reálpolitikát

Eljön még a városi kiskirályok felelősségrevonásának ideje is

Temesvár, szeptember 12.

Visszatérünk még egyszer a Magyar Párt Bánsági Tagozatának vasárnap délutáni közgyűlésére, hogy kiemeljünk néhány részletet és részletet, amelyekből kirajzolódik a kisebbségi élet elszomorító képe. Ez a különös érdekessége és haszna egy ilyen gyűlésnek, ahol összegyűlemlt rengeteg panasz fakadt fel. Segíteni ugyan — mint a gyűlésen is hallhattuk, — a mégnehezedett viszonyok és a mai kormányrendszer mellett — sokat nem lehet, ha az ember tisztelőben akarja tartani a felsőbbség súlyos rendelkezéseit. A magyar párt pedig nem akar felforgató munkát végezni, csak törvényes keretek közt követeli a kisebbség jogait.

AZ ELNÖK A MAGYARSÁG
RÉTEGEZŐDÉSÉRŐL ÉS A II. ÉS
III. INTERNACIONALE
BOMLÁSÁRÓL BESZÉL

Négy rétegre oszthatjuk a magyarságot — mondta Ungár Adolf dr. politikai ügyvezető elnök. — Intellektuelekre, kereskedőkre, iparosokra, ipari munkásságra és földművesekre. Az intellektuelekre hárul a főfeladat: fel kell világosítani a kereskedőket és iparosokat, hogy ne csak az állammal szemben tegyenek eleget kötelességeiknek hanem saját jövőjük biztosítására, nemzetiségükkel szemben is. A mi a munkáskérdést illeti, a II. és III. Internacionálé egyaránt romokban hever és itt az alkalom, hogy a munkásvezetőket, akik bizonyos szellemi magasságon állnak, megnyerjük magunknak.

A földművesosztály a nemzet többsége, teste. De most csak helyzeti, s. nyadó energiát képvisel, amelyet tevékenyvé kell ébresztenünk.

MI JOHET MÉG EZUTAN?

— Ostromállapot van és ez a tény arra kényszerít, hogy hangfogót tegyünk a szájunkra...

— A mai kormányrendszer uralomralépése óta sorsunk különösen rosszra fordult. A névvegyelemzés a magyar tanulóknak orgiáit üli. A tulajdonjog arculcsapásával egyetlen tollvonással elvették a 150 éve gyönyörű kulturmunkát végző piarista rend vagyonát. Egy-egy csendőrmester megtorlás nélkül követhet el súlyosabbnál súlyosabb brutalitásokat. Mi jöhet még ezután?

Lidércnyomásos választási emlékek

— Az 1933 december 20-iki választásoknál a legnagyobb magyar községet, Majláthfalvát, Óteleket, Magyarszentmárton, Ujkisodát, a Crisán és a többi telepkeket csendőrkordon zárta körül, hogy a magyarok ne szapazhassanak... Végváron csak azzal a feltétellel engedték meg a szavazást, hogy a választók egyharmad-része a kormányra voksol...

— Torontálkeresztési tagozatunk elnökét, minden ok nélkül súlyos betegre verte az ottani csendőrmester. A majláthfalvai csendőrmester a kordonon keresztül hatolni akaró több tagunkat szintén brutálisan összeverte, természetesen mindennek semmi következménye sem lett... — Szörénymegyében a kormány expensei barátságosabbak a magyarság irányában, amely ugy a városokban, mint a vármegyei tanácsban — ellentétben Temesvárral — képviselőkhöz jutott. Szörénymegyében bizonyosodott be, hogy velünk mindig lehetséges a méltányos megegyezés...

Ezután felsorolja Páll György dr. jelentése a párt egyes tagozatainak kulturális munkáját, összegjöveteleit és jótékony-sági tevékenységét.

Örvendetes eredmény mutatkozik a falusi gabonatermelés átszervezése körül, Koppány Rezső részletes szakzerű oktatásban a falusi magyarokat. Az 5 utmutatásai alapján kezdtek meg 1500 holdon lenmag, 500 holdon cukorrépa és itt-ott fodormenta borsmenta és gyümölcs rendszeres termelését is.

A munkaközvetítés terén csak kisebb eredményeket jegyezhet fel a párt.

A VÁROSI POTENTATOK ELLEN

Skutetzky Miksa dr. karakánhangú felszólalásából:

— Vagyunk olyan jó polgárai az államnak, városnak és megyének, mint akárki... mégis vannak, akik egy-két hónapja, legfeljebb egy-két éve polgárai a városnak, de máris aratnak dicsőséget és vagyont, míg mi nyomorgunk... Mi adózunk, sőt az elsők vagyunk az adófronton, mégis el akarják venni nyelvünket és állásunkat...

— Egy rongyos utcáseprői állásba nem tudunk senkit elhelyezni, mert ha odamegyünk az alpolgármesterhez, elutasít. A liberális urak már megegyeztek a legutolsó utcáseprői vagy gépész állásra is, hogy melyik protezséjük kerüljön be. A városi vezetők a mi bőriünkön gazdagodnak, de nekünk hallgatni kell!

Egy közbekialtás: Közkereseti társaság! — Lehetséges az, hogy azokat a drága városi telkeket odaadják ezeknek az uraknak, akik kivesszik a részüket minden jó vállalkozásból!

— Ha majd elmúlik az ostromállapot, módunkban lesz felelősségre vonni azokat, akik elherdálják a város vagyonát!

— De ehhez kell, hogy a magyar tömeg együtt legyenek. Ki kell mondanom,

hogy nagyon szomorú állapot, mikor a nagy intézőbizottság tagjainak legfeljebb a fele jelent meg itt. Félünk, ki magát félti, ki az üzletét, ki valamelyik rokona állását vagy valami más... pedig minden mozgalom áldozatot is követel.

NEM TALÁLUNK KIVEZETŐ UTAT...

Moka Szabó István, egyszerű földműves Ótelekről, keresetlen szavakkal beszél:

— Egyszerű ekforgató paraszt vagyok, sokat ne várjanak tőlem, de amit a falun tapasztaltam, azt megmondom. Mi pedig

kapkodunk, mindent megpróbálunk, hogy valahogy megélhessünk.

— Mi nem találunk a magunk eszével kivezető utat...

MEGVERTEK, NEM SZÉGYEN...

Marosi Antal, a gironai tagozat elnöke beszél, akit úgy megverték a választásokkor, hogy kórházba került. Elmondja az esetet, meg egy akasztófahumorról tett beszélgetését a csendőrkapitánnyal. A kapitány elismerte, miszerint jó állampolgár, de miért nem kormánypárti? Mire azt felelte Marosi Antal:

— Mert soha se tartották meg semmi ígéretüket.

Reálpolitika

Orth Imre, fiatal óteleki lelkész is felszólal és meglehetősen körülményesen és Jeremiás prófétaból vett idézettel bizonyítja, hogy reálpolitikát kell folytatni, gazdasági és kulturális munkát kell kifejteni. A magyarság ma csak guerillaharcot folytathat és paktumokra operálhat. Ezt a paktumos gondolatot azonban annyira kihangsúlyozza az ifjú pap, hogy erőlyes ellenvetéseket vált ki. Így Hajdu Frigyes dr. harsány hangon kifogásolja Orth Imre egyik példázatát a partosi választásról, a hol a partosi magyarok valami kis tanügyi engedmény fejében a kormányra szavaztak, a magyar párt ellen.

— Ez árulás! — kiáltja Hajdu dr. — Ilyen politikával elpusztulunk!

Miután Orth lelkész még néhány meg-

jegyzést kap mások részéről is, újból szót kér és magyarázkozik.

Felszólaltak még Ozoray bizottsági tag, Csasznek Nándor dr., aki kifejtette, hogy a pártnak külön kereskedelmi tagozat utján kell az elhelyezkedést nem leelő magyar fiatalságot a kereskedelmi és ipari pályákra terelni és azon támogatni, Arvay Dezső és még többen. Becskey István elnöki tanácsstag egy magyar gazdasági, termelési, értékesítési és fogyasztási szövetséget felállítására tett indítványt, amelynek keretében fel kellene élesíteni a bánsági magyar gazdák egyszer már megalakult, de érdektelenség folytán megszűnt hasonlócélu szervezetét.

Közműves Géza

Az Astra elnöke bejelentette:

A székelyek vérképlete azonos a románokéval

Fajelmélet bizonyos vérképletek alapján

Marosvásárhely, szeptember 11
Az Astra kultúregyesület ideji közgyűlése kisebbségi szempontból is kivételes jelentőséget kapott annak a beszédnek a révén, melyet Moldován Gyula egyetemi tanár, volt egészségügyi alminiszter tartott elnöki minőségében a vezetőségi tagok és a falusi küldöttség előtt. A diszgyűlés alkalmával ugyanis ismét felvetődött a „székely kérdés”, s az elnök, a mint beszédéből kitűnik, hivatalosan is magáévá tette azt a manapság annyira divatos elméletet, mely szerint a székelyek román eredetűek s így visszarámósításuk elsődrendű nemzeti feladat.

— A Székelyföld határán vagyunk — jelentette ki Moldován dr. — annak a sírnak a peremén állunk, mely ellenségeink rendszeres tevékenysége következtében, annyi tőlünk elszakított román lelket főd be. Így növelték meg számukat s építették fel román vérről azt az erődöt,

melynek segítségével e föld birtoklására vonatkozó jogainkat is megtámadják.

— Nemcsak történelmi és néptani kutatások alapján állítom mindezeket. Az Astra kolozsvári egészségügyi intézetének igazgatója által végzett élettani kutatások is mutatják a román eredetet.

Ramniceanu Péter dr. a Székelyföldön több ezer esetben csinált vérpróbát a legkülönbözőbb székelyföldi falvakban. Ezek a vérképletek a románokéval teljesen azonosak, ugyanakkor azonban feltűnően elütnek a magyarok vérképletétől...

— Ezen a téren kizártnak tartunk minden ellenmondást. Határozottan leszögezzük, hogy a székelyföldi lakosság tulajdonképpeni többsége román eredetű, függetlenül attól, hogy beszéli-e nyelvünket, megtartotta-e ősi hitét, vagy, hogy megőrizte-e kapcsolatait a román nemzettel. Ime, az Astrába is betört a fajelmélet.

SPORT

Torinói apróságok

A nagy versenyek után...

Bár hivatalosan nem tartották nyilván a pontversenyt, természetesen összeállították a nemzetek sorrendjét. A nagy külföldi sportlapok a következő sorrendet állították:

1. Németország 87 pont.
  2. Finnország 75 pont.
  3. Magyarország 59 pont.
  4. Olaszország 57 pont.
  5. Svédország 55 pont.
  6. Franciaország 39 pont.
  7. Hollandia 35 pont.
  8. Norvégia 20 pont.
  9. Lengyelország 15 pont.
  - 10-11. Észtország és Lettország 12 pont.
  12. Svájc 11 pont.
  - 13-15. Dánia, Görögország és Csehszlovákia 4 pont.
  16. Ausztria 2 pont.
- (Ez a pontozás az első helynek 10, másodiknak 6, harmadiknak 4, negyediknek 3, ötödiknek 2 és hatodiknak 1 pontot ad. Stafétában duplán számít).

A magyarok a pontverseny harmadik helyét Galambosnak a marathoni futásban elért negyedik helyével szereztek meg. Addig néhány ponttal az olaszok állottak előttük.

Szabó okos taktikával és káprázatos küzdőképességgel győzte le 800 méteren a Beccalinát is nagyobb futótehetségnek tartó olasz Lanzi. A hallatlanul izgalmas versenyben Szabó „rövid mell-szélességgel” győzött. Beccali nyomban meghívta, hogy tartson vele amerikai turáján.

4x100-on a magyar staféta csak azért kapott ki, mert a sok versenytől fáradt Kovács nem tudott előnyt szerezni és Gyenes, az utolsó ember 2 méteres előnye nem volt elég a pihent Borchmeyer ellen.

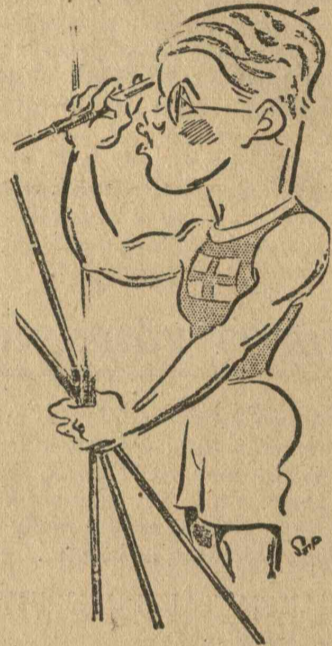
5000 méteren Kuscsinsky második lett. Sehogysem ment a lengyel világrekordernek. Ebben a számban a lett Vitols közvetlenül a cél előtt összeesett a nagy erőfeszítéstől, de négykézláb bevonszolta magát mégis — és tizedik lett.

Egészen bizonyos, hogy megsemmisítik a TAC—Románia selejtezőket

Temesvár, szeptember 12. A vasárnapi megismételtett nemzeti bajnoki selejtező mérkőzésen a Románia győzött Temesvárt és ezzel bejutott a Nemzeti Bajnokságba. A TAC ótvott azon a címen, hogy a Románia Vortan nevű játékosja jogosulatlanul játszott. A szabályzat ugyanis kimondja, hogy a selejtezőkön csak olyan játékos vehet részt, aki a bajnoki mérkőzéseken is játszott. Vortan bár szabálysze-

A svéd Ny világrekordot akar futni 800 méteren. Erre „spórolt”, emiatt nem indult 1500 méteren és a végén negyedik lett...

A következő Európabajnokságot Párisban rendezik meg 1938-ban. (Az Európabajnokságok jelentősége éppen az, hogy az olimpiák közötti nagy négyéves szünetet áthidalja. Két év múlva lesz a berlini olimpia, így a következő Európabajnokságra 1938-ban kerül sor.)

Matti Jarvinnen a csodálatos gerelyvető világrekord hőse. 76.66 m... Még vannak, akik emlékeznek, hogy nem is olyan rég még elérhetetlennek hitték ezt az eredményt

riően le van igazolva a kolozsvári csapathoz, mint a bírói jelentésekből megállapították, a Románia tizenegy bajnoki mérkőzésének egyikén sem vett részt. Ezen az alapon a kedd esti nemzetibajnoki bizottsági ülés valószínűleg megsemmisíti mind a két eddigi selejtezőt és új bajnokit kitzúve, semleges pályán — Aradon vagy Temesvárt — lejátszattják a sokat vitatott mérkőzést.

Ami még vasárnap volt

BARÓT
Romca—Homoródi SC 8:0 (6:0).
A Romca több tartalékkal játszott.

TORDA
Juventus Marosujvár—Ariesul Torda 2:2 (2:1). Góllövők: Moldovan I. és Moldovan II. az Aries, Costica (2) az Aries góllövői.

MAROSUJVAR-
NTK Nagyenyed—Juventus II. 3:3 (2:1). Nagyon szép játék.

És hétfőn...

GYŐZÖTT GALACON A BRASSÓI CFR

Az Ermis csapatát győzte le 2:0 (0:0) arányban.

A TEMESVÁRI ILSA LEGYŐZTE A BUKARESTI CFR-t

a hétfői bukaresti mérkőzésen 3:2 (2:2) arányban. Az Ilsa játéka tetszett.

Lazio—WAC Bécs 7:0 (2:0).

Trestina—Somogy 4:2 (2:1).

Felfüggesztették a Crisana játékjogát

Felfüggesztette a Crisana játékjogát a román szövetség, mert nem fizette meg a Hungáriának Barátky kiadásáért járó összegből elmaradt 2000 pengőt. A Hungária panasszal élt a nemzetközi szövetségnél. Amíg ki nem fizeti ezt az összeget — nincs játékjoga.

Ebben az ügyben a Crisana gyűlést tartott. Elhatározták, hogy sürgősen rendezik a Barátky-ügy „maradványát”.

A Crisana elnöke Poenariu-Bordea törvényszéki bíró, aki az emlékezetesen szomorú NAC—Crisana ügyben nem éppen rokonszenves szerepet játszott, leköszönt tisztségéről. Az új elnök dr. Zigre Miklós, volt polgármester, azzal foglalta el helyét, hogy a jó viszonyt helyreállítja és megerősíti a két egyesület között.

20.2 a néger Metcalf futotta ezt a szédültes világrekordot 200 méteren — Tokióban

Tokió, szeptember 12. A nagy nemzetközi atlétikai versenyek óriási szenzációja:

Metcalf, a csodálatos képességű amerikai néger futó a 200 méteres síkfutásban 20.2 mp-cel győzött. Ideje: világrekord!

A régi rekordot is ő tartotta 20.6 mp. idővel. Ezt Budapesten futotta tavaly.

Tenisz

A KSE sikerült revánsmérkőzésen 6 és fél—5 és fél arányban legyőzte a Csikszeredai Sport Club csapatát. Kézdivásárhelyről jelentik: Vasárnap játszották le Kézdivásárhelyt a KSE és CSC csapatai revánsjellegű találkozójukat. A kézdivásárhelyi csapatnak sikerült a reváns: szép, nívós küzdelemben győzött, bár legerősebb női játékos

nélkül indult. A részletes eredmények: Gábor—Papp (Cs) 6:4, 5:7, 5:5. A sötét. ség miatt félbeszakadt a mérkőzés. A pontokon megosztózkodtak. Schmidt (Cs)—dr. Mágori (K) 8:6, 6:3, Séra (K)—Szántó (Cs) 6:4, 3:6, 7:5, Rothenbacher (K)—dr. Veres (Cs) 7:5, 5:7, 6:4. Papp, Szántó (Cs)—dr. Mágori, Gábor (K) 6:4, 1:6, 6:1, Rothenbacher, Séra (K)—dr. Veres, Schmidt (Cs) 4:6, 6:2, 6:4, dr. Fejéjné (K)—Pappné (Cs) 7:9, 6:2, 6:2, gr. Mikes (K)—Frankné (Cs) 6:3, 6:4, Szántó, Pappné (Cs)—Séra, Fejéjné (K) 5:7, 7:5, Gábor, gr. Mikes (K)—Papp, Frankné (Cs) 6:4, 5:1, w. o.

Szerkesztői üzenetek

Gáll Lajos. Tiltakozzék nyugdíja lefoglalása, illetve bírói letiltása nélkül való levonása ellen és ha ez nem használ, forduljon azonnali ügyvédhez.

168. előfizető. Városi ingatlant, tehát házat, külföldi örökölhet és birtokolhat. Vidéki, falusi ingatlant természetben nem örökölhet, mert az ilyen reaszálló ingatlant értékesíteni kell és csak a befolyó értéket kaphatja meg.

Hallatlan állapot. Levele megérkezett s jogtanácsosunk válasza rövidesen megjelenik az üzenetek között.

„Partner”. A Szemlébe feladott hirdetés szavanként 1 lej, plus jeligére 5 lejbe kerül, vagyis az Ön esetében 32 lej.

Parketta

GROSS PETER nél, parkettgyár Rt., Feketehalom lerakva, vagy lerakás nélkül Megrendelhető Feketehalom telefon 15, vagy Zeides keféüzletében. Fekete utca

Iparvállalat

kerestek megvételre, vagy befektetésre lakóház és közreműködés! **Atveszünk képviselőt** Okiráltság területére **tökeelőlegesséssel**. Ajánlatokat. Kreid, București. Calea Victoriei 11.

Az Uzsoda-utca (str. Patriarch Miron) 9 sz alatti 12 szobából és mel lékhelyiségekből álló lakóház, 20 boxos garázs, kert és udvar t. hó 15-én d e 9 órakor az igazságügyi épület földszinti 12-ik számú szobájában nyilvános bírói árverésen

eladásra

kerül **Kikiáltási ár L. 2,000.000** Felvilágosítást nyújt a **Brassói Általános Takarékpénztár.**

100.000 felvilágosodott ember

vár erre az értékes műre, melyet orvostudós szerzője negyven évi orvosi gyakorlat gazdag tapasztalatai alapján irt az emberiség gyógyítására és segítségére. Aki szeretneinek a legjobbat akarja, ajándékozza meg őket ezzel a könyvvel:

Természetes gyógymód és táplálkozás

Írta: BUCSANYI GYULA dr., egészségügyi tanácsos, főorvos.

A tartalomjegyzék rövid kivonata: A természetes életmód alapfogalma. Természetes táplálkozás. Mi az ember természetes tápláléka? Vegetarizmus. A vér megromlása, helytelen táplálkozás folytán. A táplálékok. A hús. Tojás. Hüvelyesek. A sajt. A szénhidrátok. A zsírok. A vitaminok. Főzelék. Gyümölcs. A fűszerek. Alkohol. Nyersdiéta. Hogyan és mennyit együnk? Napfürdés. A nap a tüdőbajoknál. A nap a köszvénynél. Napfény a szivbántalmak kezelésénél. A napfény az anyagcsere bántalmaknál. Napfürdő a gyomorbántalmaknál. Napfény női bajoknál. A gyermekek napfürdője. Minek tulajdonítom a napfény gyógyhatását? A légfürdés. A torna. Fürdés, mosakodás. Hogyan használjuk a hideg vizet belülről. Az alvás. A levegő. Idegápolás. Lélekápolás. A lélek gondozása. A vízgyógymódok. A hideg víz, mint gyógytényező. Gyermekeápolás. A csecsemő gondozása. A szoptatás. A gyermek ápolása az első életévben. A koplálókúra. Gyümölcskúra. A betegség megelőzése. Egyes, gyakrabban előforduló betegségek természetes gyógykezelése. Agyvérzés. Álmatlanság. Agyguta. Aranyér. Arczsába. Asthma. Angolkór. Buskomorság. Bőrbántalmak. Bőlférgék. Bőlhurut. Csusz. Cukorbetegség. Csontszu. Etvágytalanság. Elhízás. Epekö. Farcsontság. Fehér folyás. Gégehurut. Gerincevelő sorvadás. Gyomorhajók. Göresős havibaj. Hányás. Hasmenés. Heregyulladás. Hólyaghurut. Hízaló gyógymód. Hörghurut. Ideggyengeség. Idegbénulás. Idegzsába. Impotencia. Karbunkulus. Kószvény. Légcsőhurut. Májbajok. Méhgyulladás. Ondófolys. Orrvérzés. Orrbűz. Paralizis progressiva. Petefészekgyulladás. Sápikór. Szájbűz. Sárgaság. Székrekedés. Szédülés. Skrophulózis. Szivbajok. Rekedtség. Rheumatizmus. Ischiás. Tériszony. Tüdővész. Tüdő táguulás. Vérhas. Vércsegyenyiség. Vérhajók. Vértisztító teák. Vesebajok. Vízibetegségek. Visszértágulatok. Utóérelmeszesedés, stb., stb. E mű a magyar könyvpiac szenzációja. A leg többet forgatott olvasmánya öregnek és fiatal-nak.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában. Ára 120.— Lei.
(V dékre plusz portó).

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyeszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Eladó Erdély fővárosában, betegség folytán, 22 év óta fennálló fűszer- és gyarmataru engros és detail üzlet. Erdéklődők 550.000 jeligére a kiadóra irjanak. 14563

Hidraulikus olajprést és egy 21. „Ganz“-hengereket keresek vételre. Eladok 50 HP. indikált félstabil gőzgépet. Követitőket díjazom. Ing. Elias Győző, Timișoara IV. Bulev. Duca 27. 14337

Eladó belvárosi bérház! 13 szazalék évi jövedelemmel. Bővebbet naponta 4-6 óra között portánál, Braşov, Hosszu-utca 9. 14545

Eladó valódi zsolnai antik, gyönyörű két cserépkálya. Bognárné, Oradea, Str. A. Lazar 5. 14655

Allást keres

Diesel. és gőzgépész, összes vizsgákkal, villanytelép és faüzemi gyakorlattal, állást keres. Szabó L., Oradea, Str. Constantei 2. 14637

Vegyes

BIRI NENI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem

nélkülözhető. Ara kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától. Brassó, Kapu-utca 56-58, az udvarban.

Erdekes találmány! Aki könnyen meg akar gazdagodni, az írjon „Keréknélküli óra” jeligére, Schwarzcz hírlapiroda, Valea lui Mihai címre. 14656

KELLEMEK OTTHONI

jó társaságot nyújtunk Önnek az őszi-téli hónapokban, költözjön tehát a

HOTEL MODERN PENZION-ba!
BRASSÓ, Str. Reg. Maria 68
Telefon 7-55. — Mérsékelt hónapos árak. — Egészséges konyha! Diéta akár egy párta is!